

SUOMEN KANSAN DEMOKRAATTISEN LIITON TOIMINTAKERTOMUS

VI ja VII liittokokouksen väliseltä ajalta

(3.4.1961 - 15.5.1964)

Sisältö:

	Sivu
I. YLEISPOLIITTINEN TILANNE	2
1. Kansainvälisen tilanteen kehityspiirteitä	2
2. Kotimaan tilanne	5
II. VAALITAISTELUT	8
1. Presidentin valitsijamiesvaalit 1962	8
2. Eduskuntavaalit 1962	8
III. SKDL:n EDUSKUNTARYHMÄN TOIMINTA	10
IV. SKDL:n JOHTOELIMET JA JÄRJESTÖPOLIITTINEN TILA	14
1. SKDL:n VI liittokokous ja sen viitoittama suunta	14
2. Liiton yhteisöjäsenet	14
3. Liittoneuvosto	15
4. Liittotoimikunta	16
5. Työvaliokunta ja sihteeristö	17
6. Liiton jaostot	17
7. SKDL:n piirijärjestöt	19
8. SKDL:n kunnallisyjärjestöt	20
9. SKDL:n yhdistykset ja jäsenistö	21
V. OPINTO- JA JOUKKOTIEDOTUSTOIMINTA	23
1. Valistustyön yleispiirteet	23
2. Opintotoiminta	24
3. Joukkotiedotustoiminta	26
4. Julkaisu- ja kustannustoiminta	27
VI JÄRJESTÖTALOUS	28
VII. KUNNALLINEN TOIMINTA	29
VIII. SOSIAALIPOLIITTISEN JAOSTON TOIMINTA	31
IX. KULTTUURIPOLIITTINEN TOIMINTA	32
X. TOIMINTA VÄESTÖN YHTEISKUNNALLISTEN KESKIRYHMIEN KESKUUDESSA	33
XI. TYÖ MAASEUDULLA	33
XII. TOIMINTA EDISTYSMIELISESSÄ OSUUSKAUPPALIIKKEESSÄ	35
XIII. TYÖ RUOTSINKIELISEN VÄESTÖN KESKUUDESSA	36
XIV. SKDL:n KANSAINVÄLISET YHTEYDET	37
XV. LOPPUSANAT	38

I. YLEISPOLIITTINEN TILANNE

1. KANSAINVÄLISEN TILANTEEN KEHITYSPIIRTEITÄ.

Rauhan säilyttäminen kansojen välillä on aikakautemme keskeisin tehtävä. Kysymys sodasta ja rauhasta koskee nykyaikana kaikkia maailman kansoja, sillä nykyaikaiset joukkotuhoaseet eivät jätä mitään kolkkua maailmassa sodanvaaran ulkopuolelle. Taistelu rauhan puolesta koskee kaikkia kansoja ja vastaa niiden etuja. Siksi on luonnollista, että koko maailman edistykselliset voimat ovat ottaneet rauhan asian omakseen.

Kansojen välisen rauhan ja ystävyyden periaate on saanut ilmauksensa valtioiden välisessä rauhanomaisen rinnakkainolon politiikassa. Tämän politiikan menestymisen on tehnyt mahdolliseksi uuden yhteiskuntajärjestelmän, sosialismin voitto osassa maailman mailta ja näin muodostuneen sosialistisen maailmanjärjestelmän lujuuttuminen kapitalismin ja imperialismin samalla heikentyessä. Uusi tilanne on johtanut myös useimpien siirtomaiden vapautumiseen ja niiden astumiseen kansojen yhteistoimintaan rauhan säilyttämisen hyväksi. Rauhantaistelun perusvoimaksi ovat muodostuneet sosialistiset maat, erityisesti Neuvostoliitto.

Rauhanpolitiikan voittoja

Kuluneen kolmivuotiskauden kestäessä merkittävin kansainvälistä jännitystä lieventävä tapahtuma oli heinäkuussa 1963 Neuvostoliiton, Yhdysvaltain ja Englannin kesken solmittu sopimus ydinasekoekielten kieltämisestä ilmakehässä, avaruudessa ja veden alla. Maailman kansat ottivat tiedon tästä sopimuksesta vastaan hyväksyen ja tervehtien sitä rauhan asian merkittävänä voittona, joka avaa mahdollisuuksia muidenkin kansainvälisten ongelmien rauhanomaiselle ratkaisulle. Yli sata maailman maata on jo allekirjoittanut tämän sopimuksen. Todettakoon, että ensimmäisten allekirjoittajien joukossa oli myös Suomi.

Neljäs ydinasevaltio, de Gaullen johtama Ranska, kuitenkin kieltäytyi allekirjoittamasta Moskovan sopimusta ja ilmoitti myös jatkavansa ydinasekoekielteitä. Sen lisäksi valitettavasti myös Kiinan kansantasavalta ilmoitti pidättäytyvänsä Moskovan sopimuksen allekirjoittamisesta, koska sen mielestä kysymyksessä oli "petos ja sopimus valerauhasta".

Näistä ilmiöistä huolimatta Moskovan ydinasekoekielto sopimus kiistattomasti on osoittautunut jännitystä lieventäväksi tekijäksi. Se on herättänyt toivetta siitä, että muissakin pulmakysymyksissä päästään myöntelyeseen ratkaisuun. Ja ainakin yksi tärkeä seuraus sopimuksella on ollut: asiantuntijat ovat ilmoittaneet maapallon ilmakehän radioaktiivisuuden suuresti vähentyneen.

Tärkeä merkitys on Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen kesäkuussa 1963 allekirjoittamalla sopimuksella ns. "kuumasta linjasta". Tällä tarkoitetaan suoraa puhelinyhteyttä Moskovan ja Washingtonin välillä ja sen avulla toivotaan voittavan ehkäistä "sattumalta" alkava sota.

Kolmivuotiskauden aikana on ollut muitakin tärkeitä tapahtumia, jotka ovat johtaneet kansainvälisen jännityksen lievenemiseen ja uhkaavan tilanteen laukeamiseen. Toisen maailmansodan jälkeisen ajan vakavin tilanne muodostui syys-lokakuussa 1962 ns. Karibian meren kriisin yhteydessä. Yhdysvallat julisti Kuuban merisaartoon ja uhkasi avoimella hyökkäyksellä. Neuvostoliiton toimenpitein sodan uhka kuitenkin vältettiin. Lokakuun 28 p:nä 1962 N.S. Hruschtshev ja J.F. Kennedy hallitustensa nimissä sopivat, että Yhdysvallat ei hyökkää Kuubaan ja että Neuvostoliitto kuljettaa sieltä pois raketinsa. Yhdysvallat lopetti myös merisaarron ja niin sodanuhka poistettiin.

Maaliskuussa 1962 Ranska ja Algerian väliaikainen hallitus pääsivät Evianissa sopimukseen 7 vuotta jatkuneen verisen sodan lopettamisesta Algeriassa. Algeria itsenäistyi ja julistautui demokraattiseksi kansantasavallaksi. Oikeistolaisen OAS:n yritykset estää Algerian itsenäistymisen torjuttiin.

Laosin tilanne kärjistyi vuoden 1961 lopulla ja 1962 alkupuoliskolla. Toukokuussa 1962 Yhdysvaltain sotajoukot nousivat maihin Thaimaassa uhaten Laosia. Neuvostoliiton varoituksen jälkeen joukkojen siirtäminen Laosiin jäi suorittamatta. Kesäkuussa Laosissa lopetettiin kaikki sotatoimet ja perustettiin kansallisen yhtenäisyyden hallitus. Heinäkuussa 1962 Genevessä 14 maan kansainvälinen Laos-konferenssi julisti maan puolueettomaksi. Laosin kriisin rauhanomaisista ratkaisua pidettiin esimerkkinä siitä, miten muutkin kansainväliset ongelmat voitaisiin ratkaista rauhanomaisesti.

Vaikkeiden neuvottelujen jälkeen pääsivät Hollanti ja Indoneesia elokuussa 1962 Länsi-Irian kriisin osalta sopimukseen. Saman vuoden lokakuussa alue siirrettiin YK:n valvontaan ja toukokuun alusta 1963 Indoneesian yhteyteen. Syyskuussa 1962 Jemenin kansa kukisti yksinvaltiuden ja julisti maan tasavallaksi, mutta samalla alkoi Saudi-Arabian ja Jordanian sota Jemeniä vastaan, päättyen tuloksettomana vasta 1963 aikana. Marraskuussa 1962 Intia ja Kiina pääsivät sopimukseen tulen lopettamisesta näiden maiden raja-alueella Himalajalla. Helmikuussa 1963 Irakissa valtaan päässeet Baath-puolueen terrorikausi muodostui lyhyeksi päättyen jo marraskuussa, jonka jälkeen myös aseellinen hyökkäys kurdien kansaa vastaan lopetettiin.

Kuluneen kolmivuotiskauden aikana 14 maata saavutti itsenäisyyden. Toisen maailmansodan jälkeen on muodostunut kaikkiaan yli 50 uutta itsenäistä valtiota.

Edellämainitut esimerkit osoittavat, että jännitystilojen laukaiseminen on mahdollista rauhanomaisesti. Tapahtuneet ratkaisut ovat olleet kansojen etujen mukaisia ja niillä on ollut suuri myönteinen merkitys.

Kriisipisteitä.

Kansainvälistä jännitystä lisääviä polttopisteitä on kuitenkin vielä runsaasti maailmassa ja monet kiistakysymykset odottavat ratkaisuaan. Ehkä huomattavin jännitystä lisäävä tekijä sisältyy Länsi-Saksan uudelleen varustautumiseen ja ratkaisemattomaan Länsi-Berliinin kysymykseen. Tällä hetkellä on ratkaisua odottamassa

Kyproksen kysymys, jota maan hallituksen suostumuksella yritetään ratkaista Yhdistyneiden Kansakuntien voimin. Kyprosta uhkasi NATO-valtioiden ja Turkin interventio. Maailman suurimman valtion, Kiinan kansantasavallan jäsenyys YK:ssa on edelleen järjestämättä Yhdysvaltojen jarrutuksen takia ja tämäkin selkka on eräs jännitystä lisäävä tekijä. Erään kriisipisteen muodostaa Etelä-Vietnam, jossa diktaattorit ovat vaihtuneet toisiinsa Yhdysvaltojen avulla. Englannin myötävaikutuksella syyskuussa 1963 tapahtunut Malesian liittovaltion muodostuminen on synnyttänyt uuden jännitysalueen Aasiaan. Portugalin siirtomaassa Angolassa jatkuu kansan taistelu vapautensa puolesta. Etelä-Afrikan "tasavallassa" rehoittaa ankara rotusorto. Ka

Kansainvälisen imperialismin aiheuttama Kongon kriisi ei ole vielääkään täysin selvinnyt, vaikka YK puuttui siellä asioiden kulkuun. YK:n pääsihteeri Dag Hammarskjöld menetti henkensä Kongossa syksyllä 1961 hämärissä olosuhteissa. Hänen seuraajansa YK:n pääsihteerinä birmalainen U Thant aloitti tehokkaamman toiminnan Kongossa ja Moise Tshomben hallinto Katangassa kyettiin viimein lopettamaan ja Katanga palauttamaan Kongon yhteyteen. Kuitenkin Kongossa edelleen on sekava tilanne.

Fasistiset hallitukset ovat edelleen vallassa Espanjassa ja Portugalissa. Yhdysvalloissa on sisäisiä vaikeuksia: rotukiihkeitä jatkuvat ja taantumuksellisimmat voimat yrittävät saada yllötteen. Osoituksena tästä on marraskuussa 1963 tapahtunut presidentti John F. Kennedyn murha. Yhdysvaltojen taholta tuetaan eri maiden taantumuksellisia näiden noustessa väkivaltaiseen vastarintaan silloin, kun jossakin maassa yritetään toteuttaa yhteiskunnallisia uudistuksia, kuten mm. Brasilian esimerkki maaliskuussa 1964 osoittaa.

Jännitystä lisää edelleen se tosiasia, että kilpavarustelu yhä jatkuu. Edistysaskeleet tiellä aseistariisuntaa kohti ovat vielä vähäisiä. Genevessä jatkuneessa aseistariisuntakonferenssissa on Neuvostoliitto tehnyt useitakin aseistariisuntaan tähtääviä ehdotuksia. Eräs sellainen on helmikuussa 1963 tehty esitys NATOn ja Varsovan liiton hyökkäämättömyyssopimuksesta. Neuvostoliitto on esittänyt myös osittaisia ydinasekieltoa ja kannattanut eri maissa tehtyjä ehdotuksia ydinaseettomista vyöhykkeistä. Suomen kohdalla on erittäin ajankohtainen ehdotus Pohjoismaiden julistamisesta ydinaseettomaksi vyöhykkeeksi.

Sosialismin ja kapitalismin talous.

Viimeksi kuluneet vuodet ovat osoittaneet entistä vakuuttavammin sosialistisen talousjärjestelmän kehitysvolman ja paremmuuden kapitalismin verraten. Sosialististen maiden teollisuustuotanto samoin kuin maatalous ovat kehittyneet nopeata vauhtia, kun sen sijaan kapitalististen maiden taloudessa on epävakaisuus jatkunut. Neuvostoliiton seitsenvuotisuunnitelma edellytti viitenä ensimmäisenä vuotenaan 1959-63 teollisuustuotannossa 51 prosentin nousua, mutta saavutettiin 58 prosentin nousu. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Neuvostoliiton teollisuuden kehityksen vuotuinen kasvuvauhti oli 10,5

prosenttia ja Yhdysvaltojen samaan aikaan 3,1 prosenttia. Vuonna 1953 Neuvostoliiton teollisuuden tuotannon määrä oli kolmas osa Yhdysvaltojen teollisuustuotannosta, mutta vuonna 1963 jo 65 prosenttia tästä. Myös maatalouden kehitys on jatkunut suotuisasti lukuunottamatta vuotta 1963, jolloin Neuvostoliiton parhaita vilja-alueita kohtasi pahin kato 75 vuoteen ja jonka vuoksi Neuvostoliitto täytti viljavajauksen ostamalla huomattavasti viljaa ulkomailta.

Kapitalististen maiden talouselämässä 1959 alkanut nousu hidatui jo v. 1961 kääntyen eräissä maissa lieväksi laskusuhdanteeksi vuosina 1962 ja 1963. Työttömyyttä on jatkuvasti ilmennyt. Suurpääoman pyrkimys työkansan elinehtojen alentamiseen on monissa maissa aiheuttanut laajoja lakkoliikkeitä yksistään vuonna 1962 lakkolaisten määrä kapitalistisissa maissa ylitti 60 miljoonaa. Kapitalististen maiden taloudelliset yhteenliittymät EEC ja EFTA eivät olleet tuoneet ratkaisua näiden maiden taloudellisiin vaikeuksiin. Näiden yhteenliittymien piirissä on ilmennyt suuria vaikeuksia ja syviä ristiriitoja.

Avaruuden valloitus.

Kuluneet kolme vuotta ovat aloittaneet uuden aikakauden myöskin avaruuden valloituksen historiassa. Huhtikuun 12 päivänä 1961 vavahdutti maailmaa tieto neuvostoliittolaisen Jurin Gagarinin avaruuslennosta. Ja tämän jälkeen on kuultu viestejä yhä uusien miehittyjen tekokulden, sekä neuvostoliittolaisten että amerikkalaisten avaruuslennosta. Kesäkuun 16 päivänä 1963 kuultiin Neuvostoliitosta uutinen ensimmäisestä naisen, Valentina Tereshkovan suorittamasta avaruuslennosta.

Avaruuden valloituksessa aikaansaadut suuremmat tulokset ovat herättäneet kaikkialla maailmassa ihmisissä toiveen, että tiede ja sen suuremmat saavutukset kaikilta osiltaan saataisiin palvelemaan ylevää rauhanasialla.

2. KOTIMAAN TILANNE

SKDL:n VI ja VII liittokokousten välisenä kolmivuotiskautena maamme hallituspolitiikka talouspolitiikan osalta on edelleen palvellut suurpääoman pyrkimyksiä. Kansandemokraattien syrjintä sisäpolitiikassa on edelleen jatkunut. Oikeistopuolueet ovat yleensä olleet tyytyväisiä harjoitettuun talouspolitiikkaan, mutta niitä ei ole miellyttänyt Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden suotuisa kehitys ulkopoliittikan alalla. Niinpä ne ovat laatineet suunnitelmia ja tehneet yrityksiäkin maamme ulkopoliittisen suunnan muuttamiseksi.

Oikeistopuolueiden sisäpoliittisista pyrkimyksistä.

Eräs yritys ulkopoliittisen suunnanmuutoksen toteuttamiseksi ja sen ohella oikeiston vaikutusvallan lisäämiseksi sisäpolitiikassa oli ns. Honka-seikkailu v. 1961. Sen epäonnistuttua oikeistopuolueet muuttivat taktiikkansa pyrkien voimistamaan vaikutustaan keskustapuolueissa ja tehostaen poliittista rumputulta Suomen liittämiseksi EFTA:n "ulkojäsenyyden" lisäksi EEC:n jäsenyyteen. Entisen Honka-

liittoutuman lehdistö levitti koko vuoden 1962 ajan lännestä Neuvostoliittoa, sen oloja ja rauhanpolitiikkaa vastaan suunnattua valhepropagandaa. Samat piirit tekivät kaikkensa kesällä 1962 Helsingissä pidetyn maailman nuorison ja ylioppilaiden VIII rauhan ja ystävyyyden festivaalin valmistelujen vaikeuttamiseksi ja järjestivät maamme mainetta hävähäiseen hulinoinnin festivaalin aikana. Sama taho järjesti myös suurimittaisen kansalaisten "aivopesun" Salmaan kanavaa koskevan Suomen ja Neuvostoliiton välisen sopimuksen väärään valoon saattamiseksi.

Oikeistopiirit ovat suhtautuneet kielteisesti rauhantyöhön tehden voitavansa vaikeuttaakseen mm. 1963 suoritettua nimienkeräystä Suomen kansan viestiin maailman kansalle, jonka allekirjoittamiseen tasavallan presidentistä alkaen kuitenkin osallistuvat varsin laajat piirit yli puoluerajojen.

Oikeistopiirien sotaa ihannoiva ja taantumuksellista mielialaa lietsova toiminta on viime vuosina kiihtynyt. Maanpuolustustyön, ja väestönsuojelun varjolla järjestetään toimintaa, joka muistuttaa rauhansopimuksen nojalla lakkautettujen järjestöjen toimintaa. Mm. Reserviupseeriliiton toiminta on saamassa piirteitä, jotka muistuttavat entisen suojeluskuntajärjestön toimintamuotoja. Julkaistaan lehtiä ja kirjoja, joiden tarkoitus on selvästi lietsoa kansalaisissa vihamielisyyttä Neuvostoliittoa ja oman maan demokraattista liikettä kohtaan. Tähän henkeen laadittua ohjelmaa pyritään myös itsepintaisesti sisällyttämään radion ja television ohjelmistoon.

On kuitenkin sanottava, että kansamme laajat kerrokset eivät innostu tästä oikeiston tyrkyttämästä propagandatulvasta, vaan tuomitsevat nämä vouhotukset. Viime aikoina työväestön ohella myös varsinkin nuoren sivistyneistömme edustajat ovat päätäväisesti sanoutuneet irti niistä.

Maamme hallituspolitiikassa tapahtui vuoden 1962 vaalien jälkeen käänne, sillä maalaisliittolaisten hallitusten (Sukselainen 1959-61 ja Miettunen 1961-62) jälkeen aloitti toimintansa Ahti Karjalaisen hallitus, joka rakentui porvarillisten puolueiden yhteistyöhön ja kolmen TPSL:ään lukeutuvan ammattiyhdistysministerin osanottoon. Kokoomuksen mukaantulo parlamentaariseen hallitukseen oli uusi ilmiö ja se alkoi alusta alkaen vaikuttaa hallituksen politiikkaan, erityisesti talouspolitiikkaan, joka alkoi entistä häikäilemättömämmin suuntautua työkansan elinehtoja vastaan.

Saneerauspolitiikka ja työläisten taistelu sitä vastaan.

Jo vuoden 1962 keväällä alkoi huomattava hinnankorotusvyöry, joka jatkui koko vuoden. Suurpääoma sai tahtonsa lävitse monessa asiassa ja työkansan elinehtoja huononnettiin eri yhteyksissä. Samaan aikaan suuryhtymät suorittivat suuria investointeja niiden kirjanpidollisten voittojen siitä huolimatta jatkuvasti lisääntyessä. EFTA:aan liittyttäessä annettiin kansalle lupauksia hintojen alentamisesta, mutta näitä alennuksia ei kuulunut.

Tämän tilanteen seurauksena palkkatyöntekijät nousivat tal-

vellä 1962-63 laajaan työehtosopimuskamppailuun, joka erällä aloilla johti suureen lakkoliikkeeseen. Tälle lakkoliikkeelle oli ominaista eräiden viran- ja toimenhaltijaryhmien osallistuminen siihen (pankkivirkailijat, Helsingin liikennelaitoksen työntekijät, postimiehet, beturimiehet, tullimiehet jne.) Työläisten taistelun kärjessä olivat rakennustyöläiset. Tätä taistelua häittäsi ammatillisen liikkeen hajanaisuus, joka on seurausta sosdem. oikeiston suorittamasta hajoitustoiminnasta.

Vuoden 1963 kuluessa hallitus jatkoi valtiontalouden saneerauskeksi nimittettyä työkanan elinehtojen huonontamispolitiikkaansa. Hinnankorotukset seurasivat toisiaan. Tyytymättömyys harjoitettua politiikkaa kohtaan laajeni väestön keskuudessa. SAK:laiset ministerit polstuivat tämän vuoksi hallituksesta kesällä ja Karjalaisen koko hallitus antoi tilaa Reino Lehdon johtamalle virkamieshallitukselle vuoden 1963 joulukuussa. Porvarillisenemmistöinen eduskunta hyväksyi laajojen kansalaispiirien vastustuksesta huolimatta marraskuun lopussa turniollisen liikevaihtoverolain muutoksen, joka aiheutti suuren hintavyöryn vuoden 1964 alusta lähtien. Myös työttömyys alkoi kasvaa.

Työläisten työehtosopimuskamppailu 1963-64 ei saanut kovin laajoja mittasuhteita ammatillisen liikkeen hajanaisuuden ja SAK:n johdon asenteen vuoksi. SAK:n jäsenäänestyksessä ylivoimainen enemmistö hylkäsi suostumisesta ns. Ripatti-linjan mukaiseen 2-vuotiseen runkosopimukseen, mutta siitä huolimatta SAK:n johto ajoi asiat siihen, että ammatilliset joutuivat allekirjoittamaan tämän sopimuksen. Sopimus edellytti 6 prosentin palkankorotusta vuoden 1964 alusta lukien, mikä kuitenkin oli huomattavasti enemmän kuin työnantajien neuvottelujen alussa tarjoama 2 - 3,5 prosenttia.

Tässä tilanteessa SKDL ja muut kansandemokraattiset keskusjärjestöt hyväksyivät ohjelman, jonka mukaan hinnankorotukset on estettävä, kaikille on järjestettävä työtä, palkkoja, eläkkeitä ja lapsilisä on korotettava. Samalla tuli hyväksytyksi tunnus, jossa vaaditaan maan politiikan suunnan muuttumista: SUUNTA VASEMPAAN - ASKEL PAREMPAAN.

Työväen yhteistoimintakysymys.

Vallitseva tilanne olisi edellyttänyt tiivistä työväestön ja pienen viljelijäväestön yhteistoimintaa. Vaikka työläiset työpaikoilla tunsivat suurta yhteistoiminnan tarvetta, ei sitä kuitenkaan työväenpuolueiden ja työväenjärjestöjen kesken saatu aikaan sodempuolueen torjuvan asenteen vuoksi.

Sosdem. puolueen johdossa tapahtui 1963 puoluekokouksessa joitakin muutoksia. Tanner ja Leskinen jäivät virallisesti pois puolueen johdosta ja puheenjohtajaksi tuli Rafael Paasio. Osaksi nämä muutokset, osaksi sosdem. opposition, siis Työväen ja Pienviljelijäin Sosialidemokraattisen Liiton (TPSL) toiminnassa ilmenneet vaikeudet johtivat molempien sosialidemokraattisten ryhmien sovintoneuvotteluihin ja sittemmin yhdistymispäätökseen maaliskuussa 1964.

II. VAALITAISTELUT

SKDL:n VI liittokokouksen jälkeen on käyty kahdet vaalitaistelut. Tammikuun 15-16. p:nä 1962 suoritettiin presidentin valitsijamiesvaalit ja helmikuun 4-5 p:nä 1962 eduskuntavaalit

1. PRESIDENTIN VALITSIJAMIESVAALIT 1962

Näitä vaaleja edelsi varsin kärkevä vaalimappailu. Maamme oikeistopuolueet olivat asettaneet päämääräkseen maamme ulkopoliittisen suunnan muuttamisen ja tämän saavuttamiseksi muodostettiin yhteinen oikeistoryhmittymä, joka valitsi presidenttiehdokkaakseen entisen oikeuskansleri Olavi Hongan. Tämän ryhmittymän päätukijoita olivat kokoomuspuolue ja sosdem. puolueen oikeistolainen johto. Myös molemmissa kansanpuolueissa onnistuivat oikeistolaiset luotsaamaan puolueensa Hönkärintamaan. Oikeiston aktiivinen esiintyminen nosti kuitenkin harkitsevimmat ihmiset porvarillisissakin puolueissa oikeiston suunnitelmia vastaan ja he asettuivat vaalivalmisteluissa selvästi maalaissliiton nimeämän ehdokkaan Urho Kekkosen kannalle. Saman vuoden syksyllä syntynyt ns. noottikriisi hajotti kuitenkin koko oikeistorintaman ja johti Olavi Hongan luopumiseen presidenttiehdokkuudesta. Porvarilliset puolueet siirtyivät yleisesti tukemaan Urho Kekkosta ja sosdem. puolue asetti omaksi ehdokkaakseen Rafael Paasion.

SKDL lähti alun alkaen liikkeelle omalla ehdokkaallaan, joka nimettiin SKDL:n VI liittokokouksessa. SKDL:n ehdokas oli eduskunnan ensimmäinen varapuhemies Paavo Aitto. Vaalit käytiin selvästi ulkopoliittisten kysymysten merkeissä. Valitsijain valtava enemmistö osoitti olevansa Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden ja yhteistyön kannalla.

Valitsijamiesvaalien äänimäärät:

SKDL - Paavo Aiton vaaliliitto 451.750 ääntä 63 valitsijamiestä
Urho Kekkosen vaaliliitto

- Maalaissliitto	698.183	"	111	"
- S. kansanpuolue	165.555	"	21	"
- R. kansanpuolue	35.599	"	6	"
- muut	75.911	"	7	"

Kokoomuksen ja kansanpuolueen vaaliliitto

- Kokoomus	288.912	"	37	"
- Vapaamiel.	7.898	"	1	"
- S. kansanpuolue	11.087	"	1	"

R. kansanpuolueen vaaliliitto 111.741 " 15 "

SDP - Rafael Paasion vaalil. 289.366 " 36 "

TPSL - Emil Skogin vaalil. 66.166 " 2 "

Yhteensä 2.202.204 ääntä 300 valitsijamiestä

2. EDUSKUNTAVAALIT 1962

Syksyllä 1962 puhjennut ulkopoliittinen kriisi aiheutti sen, että tasavallan presidentti päätti hajottaa eduskunnan ja julisti uudet eduskuntavaalit suoritettavaksi ennen lakimääräistä aikaa,

Eduskuntavaalit jouduttiin näin ollen suorittamaan vain kolme viikkoa presidentin valitsijamiesvaalien jälkeen eli 4-5.2. 1962. Itse asiassa jouduttiin siis yhtäaikaa valmistautumaan kaksikin vaaleihin. Vaalikamppailun kiihkeydestä ilmeisesti johtui, että osanotto muodostui eduskuntavaaleissa niinkin suureksi. Äänestysprosentti oli koko maassa 85,2.

Äänimäärät jakautuivat seuraavasti:

SKDL	507.124	(22,0 %)
Maalaisliitto	528.491	(23,0 %)
Sos. dem. puolue	448.930	(19,5 %)
Kokoomus	346.638	(15,0 %)
S. kansanpuolue	146.005	(6,3 %)
R. kansanpuolue	147.656	(6,4 %)
TPSL	100.394	(4,4 %)
Plentalonpojat	49.774	(2,2 %)
Muut	26.985	(1,2 %)
Yhteensä	2.301.997	ääntä

SKDL ylitti ensimmäistä kertaa eduskuntavaaleissa puolen miljoonan äänestäjän rajan. Uudesta äänimääräennätyksestä huolimatta SKDL menetti kolme paikkaa. Suurimman menetyksen kärsi sos. dem. puolue, joka puolueen hajanaisuudesta johtuen sai vain 38 paikkaa ja TPSL vain 2 paikkaa.

Edustajapaikat jakaantuivat seuraavasti:

SKDL	47	edustajaa
Maalaisliitto	53	"
Sosdem. puolue	38	"
Kokoomus	32	"
S. kansanpuolue	13	"
R. kansanpuolue	14	"
TPSL	2	"
Muut (vapaam.)	1	"

Vaalipiireittäin SKDL:n saamat äänimäärät ja edustajapaikat jakaantuivat seuraavasti:

	vaalipiiri	ääninä	ääntä	edustajaa
Helsingin kaup.		51.087	ääntä	4 edustajaa
Uudenmaan	"	40.341	"	4 "
Turun läänin eteläinen	"	48.973	"	4 "
Turun läänin pohjoinen	"	40.361	"	4 "
Ahvenanmaan	"	295	"	- "
Hämeen läänin etel.	"	33.545	"	3 "
Hämeen läänin pohj.	"	42.172	"	4 "
Kymen	"	23.218	"	2 "
Mikkelin	"	15.436	"	1 "
Pohjois-Karjalan	"	16.535	"	2 "
Kuopion	"	39.582	"	4 "
Keskisuomen	"	27.664	"	3 "
Vaasan	"	35.251	"	3 "
Oulun	"	60.239	"	6 "
Lapin	"	32.425	"	3 "

Eduskuntavaalien turmiollisimpana tuloksena on pidettävä sitä, että eduskunta muuttui porvarienemmistöiseksi. Sen seurauksena syntyi porvarillinen Ahti Karjalaisen johtama hallitus, jossa kokoomuskin oli edustettuna kolmella ministerillä. Kuten edellä on todettu tuloksena on ollut suurpääoman voimistunut vaikutus maan talouspolitiikassa ja siitä johtuva kansan elintason jatkuva heikkeneminen.

III SKDL:N EDUSKUNTARYHMÄN

TOIMINTA

Heinäkuussa 1958 suoritetuissa eduskuntavaaleissa vasemmistoenemmistöiseksi muodostunut eduskunta hajotettiin kesken toimikautensa vuoden 1961 lopussa. Kuten jo edelliselle liittokokoukselle esitettyssä kertomuksessa lausuttiin, vasemmistoenemmistön eduskunnan aikana hyväksytyt ratkaisut jäivät vastoin työtätekevän kansan odotuksia verrattain köyhiksi. Tämä johtui siitä, että sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä kieltäytyi pitkään yhteistyöstä muiden työväenryhmien kanssa. Vasta kyseisen eduskunnan loppuvaiheissa sosdem.-ryhmä lähinnä vaalitaktillisista syistä suostui edes osittaiseen yhteistoimintaan. SKDL:n eduskuntaryhmän toistuneista esityksistä huolimatta jäivät työläisenemmistöiseltä eduskunnalta käsittelemättä mm. työajan lyhentäminen 40 tuntiin viikossa sekä sairausvakuutuslaki sellaisena kuin työväestö olisi odottanut.

Helmikuussa 1962 pidettiin eduskuntavaalit, joista yhteen veto on kertomuksessa toisaalla. Eduskuntatyön kannalta oleellisin muutos oli siinä, että porvarilliset puolueet saivat jälleen eduskuntaan enemmistön. Muuttuneissa olosuhteissa työväestölle edullisten uudistusten aikaansaaminen on ollut varsin vaikeata, mutta ankaran kamppailun seurauksena tuloksia kuluvaltakin vaalikaudelta on osoitettavissa. Leimaa-antavana niin hallituspolitiikalle kuin eduskuntatyöllekin on kuitenkin ollut suuryhtiöitä suosivan linjan noudattaminen.

SKDL:n eduskuntaryhmän työn päätavoitteena on kuluneenkin kertomuskautena ollut maamme vakautuneen ulkopoliittisen aseman säilyttäminen, rauhan ja naapuriystävyyden politiikan jatkuminen sekä ystävällisten ja luottamuksellisten suhteiden jatkuva kehittäminen erityisesti Neuvostoliiton kanssa. Tyydytyksellä on todettava, että oikeistovoimien lukuisista yrityksistä huolimatta tavoitteessa on kokonaisuutena katsoen onnistuttu.

Vakavimpana uhkana maamme ulkopoliittiselle suuntaukselle oli vuoden 1961 keväällä luotu ns. Honka-liittoutuma, jonka tarkoituksena oli vuoden 1962 tammikuussa suoritetuissa tasavallan presidentin valitsijamiesvaaleissa saada aikaan käänne maamme noudattamassa politiikassa. Honka-liittoutuma kuitenkin purkautui jo ennen vaaleja, joista muodostui voitto omaksutulle ulkopoliittiselle suuntaukselle.

Vastoin SKDL:n eduskuntaryhmän mielipidettä toukokuussa 1961 eduskunta hyväksyi ns. EFA lait, joilla maamme liitettiin ulkojäsenenä EFTAan eli seitsemän länsimaan muodostamaan kauppaliittoon. Lakien käsittelyn yhteydessä ryhmän taholta korostettiin, että otettu askel voi johtaa pitemmälle katsottuna vakaviin poikkeamisiin valtiosopimuksillemme perustuvalta puolueettomuuslinjalta ja että liittymisellä tulee myös olemaan kielteisiä vaikutuksia maamme talouselämälle. - Jo kertomuskaudella on käynyt ilmi, että SKDL:n varoitukset taloudellisten kysymysten osalta olivat osuneet oikeaan. Jo tähän mennessä sopimuksesta on ollut erittäin haitallisia vaikutuksia maamme tekstiili- ja jalkineiteollisuudelle sekä erälle muillekin kotimarkkinateollisuuden aloille. Suoritetujen tullialennusten johdosta valtio on menettänyt huomattavia määriä tullituloja, mutta tavaroiden hinnat eivät ole suinkaan alentuneet. Sopimuksesta ovat tähän mennessä hyötynneet vain tavaroiden ulkomaiset valmistajat ja myyjät sekä kaupan eri portaat, kuten SKDL:n ryhmän taholta ennustettiin.

Ulkopoliittisista kysymyksistä on vielä erityisesti mainittava Saimaan kanava-alueen vuokraaminen Neuvostoliitolta, jota koskevat lait eduskunta hyväksyi toukokuussa 1963.

Sisäpoliittisista kysymyksistä keskeisellä sijalla on kuluneellakin kertomuskaudella ollut työllisyyden turvaamiseen sekä työttömyyden seurausten lieventämiseen liittyvät kysymykset. Ryhmä on jatkuvasti seurannut työttömyystilanteen kehittymistä maan eri alueilla sekä lukuisia kertoja kiinnittänyt valtiovalan huomiota asiaan sekä kirjelmien että lähetysten. Budjettikäsittelyjen yhteydessä ryhmän taholta on esitetty tarpeelliseksi katsottuja lisäyksiä niin työttömyystöiden rahoittamiseen kuin niissä työskentelevien työntekijöiden palkkojen korottamiseenkin. Ryhmän ponnisteluista huolimatta ei kaikkia työttömiä joutuneita ole voitu sijoittaa ns. työllisyystöihin, eikä myöskään työttömyystöissä olevien palkkoja ole saatu korotetuksi riittävän korkealle tasolle.

Toisena suurena palkkauskysymyksenä on kertomuskaudella ollut kysymys metsä- ja uittotyöntekijöiden vähimmäispalkoista. Keväällä 1961 hyväksyttiin ensimmäinen metsätyöläisten minimipalkkalaki. Silloisesta työväenemmistöstä huolimatta laki ei kuitenkaan johtanut metsätyöläisten ansioiden korottamiseen, jota SKDL oli tarmokkaasti ajanut. Seuraavan kerran käytiin metsäpalkoista kamppailu vuoden 1962 lopussa, jolloin siitä muodostui suorastaan dramaattinen. Maalaisliiton aloitteen pohjalla eduskunnan sosiaalivaliokunta hyväksyi lakiesityksen, jolla metsätyöläisten ansiot oli tarkoitus nostaa puunjalostusteollisuuden työläisten ansioiden tasolle. Kokoomuslaisten hallituskumppaninsa häikäilemättömästä palnostuksesta maalaisliiton oli kärsittävä mitä sääliä näyryys ja luovuttava itse esittämästään kannasta. - Vasta vuoden 1963 viimeisinä päivinä saatiin aikaan SKDL:n linjan mukainen metsäpalkkalaki, jolla eduskunta tarkoitti poistaa kauan vallinneen kansallisen häpeän. Kamppailu sanotun lain toteuttamisesta käytännössä on tätä kirjoitettaessa kesken. Asiasta SKDL:n eduskuntaryhmä teki välikysymyksen 19.3.1964.

Maatalouskysymyksistä suurimman huomion ovat kuluneina vuosina saaneet kamppailu asutuslainojen koron ja vuotusmaksujen alentamisesta sekä maatalouden hintapolitiittiset kysymykset.

Asutuslainojen korkojen alentamisesta eduskunta hyväksyi ensimmäisen myönteisen ponnin keväällä 1961. Ennen hajaantumistaan työväenemmistöinen eduskunta hyväksyi helmikuussa SKDL:n aloitteen pohjalla lain korkojen alentamisesta yhteen prosenttiin. Karjalaisen hallitus jätti lain kuitenkin vahvistamatta. Vasta marraskuussa 1962 saatiin aikaan ratkaisu, jolla suurin osa asutuslainojen koroista aleni yhteen prosenttiin. Tällöin asia oli eduskunnassa seitsemännen kerran esillä.

Maataloustulolakia keväällä 1962 uusittaessa vasemmisto äänesti hallituksen esittämän lain yli vaalien. Saman vuoden kesällä pidetyillä ns. mätäkuun valtiopäivillä SKDL:n vaatimuksesta uuteen lakiin saatiin sisällytetyksi aikaisempaan verrattuna huomattava parannus: 10 % maataloudelle annettavasta tuesta on suoritettava pinta-alan lisäksi pienviljelmille. Sosialidemokraattien päinvastaisista väitteistä huolimatta heidän esittämänsä linja noudattaminen olisi käytännössä johtanut sekä pienviljelijäin että kuluttajain kannalta vielä epäedullisempaan tulokseen. Lain perusteella suoritettuja hintaratkaisuja on SKDL:n ryhmä arvostellut varsin voimakkaasti, koska hallitus on laskelmiaan laatiessaan menetellyt mielivaltaisesti ja osin laittomastikin. Kansandemokraattien vaatimuksesta saatiin kuitenkin helmikuussa 1964 aikaan ratkaisu, jolla huomattava osa maataloudelle suoritettavasta tulon lisäyksestä maksettiin valtion varoista ja näin estettiin osittain maataloustuotteiden huomattava hintojen nousu.

Sosiaaliturvan alalla porvarillisenemmistöisen eduskunnan kausi on kokonaisuutena ottaen merkinnyt tuntuva kehityksen hidastumista. Tosin kesällä 1963 saatiin viimein hyväksytyksi sairausvakuutuslaki, joka etujen osalta astuu voimaan 1.9.1964. Vaikka lain suomat edut ovatkin varsin puutteelliset, luo se hyvät edellytykset jatkuvalle kamppailulle niiden parantamisen puolesta.

Muista sosiaalipolitiikan alaan kuuluvista kysymyksistä on mainittava kansaneläkeläisten indeksikynnyksen alentaminen 5 %:iin, elatusapuennakkolain hyväksyminen keväällä 1963 sekä samapalkkaus suosituksen hyväksyminen lokakuussa 1962.

Kertomuskauden huomattavimpia kamppailuja oli taistelu uudesta liikevaihtoverolaista. Vuodesta 1958 alkaen suuryritykset ja niiltä edustavat porvarilliset puolueet olivat vaatineet liikevaihtoveron muuttamista yhtiöille edullisemmaksi. SKDL:n järjestämä kamppailu pystyi estämään lain käsittelyn niin pitkälle, että vasta keväällä 1963 hallitus antoi asiaa koskevan esityksen eduskunnalle. Vastoin hallituksen suunnitelmia lain käsittely siirtyi syksyyn ja tiukan kamppailun jälkeen laki tuli hyväksytyksi vasta marraskuussa 1963 yksivuotisena lakina. Lain käsittelyn eri vaiheissa hyvin laajat väestöpiirit, kuten esimerkiksi pienyritykset ja vapaan ammatin harjoittajat, antoivat voimakkaan tuen SKDL:n taistelulle lakia vastaan ja saivat aikaan sen, että vasta ankaran painostuksen jälkeen kansanpuolueitten eduskuntaryhmät kolmea edustajaa lukuunottamatta saatiin lain hyväksymisen kannalle. - muista verokysymyksistä huomiota ovat

saaneet keväällä 1962 hyväksytty yhtiöiden lisävero sekä yksityisiin henkilöihin kohdistuva lisävero, jota koskeva laki yhden äänen enemmistöllä hyväksyttiin vuoden 1963 lopussa.

Erillaiset kulttuuri- ja sivistyskysymykset ovat saaneet huomattavan sijan ryhmän aloitetoiminnassa kuin myös muuten eduskuntatyössä. Tärkeimpänä saavutuksena on mainittava eduskunnan 23211. 1963 hyväksymä ponsi, jonka mukaan hallituksen on ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin peruskoulun uudistamiseksi yhtenäiskouluperiaatteen mukaisesti. - Näin lähenee toteutumistaan yksi työväenliikkeen keskeisiä ohjelmallisia kansanvaltaisia vaatimuksia.

Porvarillisenemmistöisen eduskunnan ja porvarillisten hallitusten kausi on merkinnyt hintojen ja maksujen jatkuvaa kohoamista, työttömyyden lisääntymistä ja yleistä toimeentulon vaikeutumista. Käännös maassamme harjoitettavaan politiikkaan on saatavissa vain työtätekeviä väestöpiirejä edustavien ryhmien yhteistyöllä. Omasta puolestaan SKDL on tähän aina valmis ja tekee parhaansa, jotta yhteistyön tiellä vielä olevat esteet tulevat poistetuksi.

+ + + +

Eduskuntaryhmän puheenjohtajana on koko kertomuskauden toiminut edelleen Hertta Kuusinen. Varapuheenjohtajina ovat olleet Eino Tainio ja Esa Hietanen, jonka poismenon jälkeen hänen tilalleen valittiin Leo Suonpää.

Puheenjohtajien lisäksi ovat ryhmän sihteeristöön kuuluneet Matti Koivunen, Toivo Niiranen ja Rainer Virtanen sekä vuoden 1964 alusta lukien Kalevi Kilpi.

Eduskuntatyön suunnittelua ja valmistelua varten ryhmä on nykyisin jakautunut seuraaviin jaostoihin:

maaseutujaosto	vastaavana Toivo Niiranen
sivistysjaosto	" Irma Rosnell
kunnallisjaosto	" Taisto Sinisalo
verojaosto	" Kaino Haapanen
sosiaalipoliittinen jaosto	" Eino Roine
ja sen alajaostoina ammatillinen jaosto	" Irma Torvi
sekä huoltoasiain jaosto	" Väinö Virtanen
teollistamisjaosto	" Eino Tainio
sairaala-asiain jaosto	" Elii Stenberg
tiedotusjaosto	" Kalevi Kilpi

Kertomuskaudella SKDL:n eduskuntaryhmä on edelleen julkaissut Eduskuntauutisia-lehteä, joka on ilmestynyt 4-5 numerona vuodessa. Lisäksi ajankohtaisista eduskuntatyötä koskevista asioista on julkaistu lukuisia lentolehtisiä ja kirjasia.

IV. SKDL:N JOHTOELIMET JA JÄRJESTÖ-

POLIITTINEN TILA

1. SKDL:n VI LIITTOKOKOUS JA SEN VIITOITTAMA SUUNTA

SKDL:n edellinen, järjestyksessä kuudes liittokokous pidettiin Helsingissä 31.3.-3.4.1961. Se käsitteli pääsihteerin Yrjö Enteen alustuksen pohjalla SKDL:n asemaa, luonnetta ja tehtäviä. Tätä alustusta täydensi Ele Alenius alustus ja Mauno Tammisen puheenvuoro liiton toiminnasta ja tehtävistä. Liittokokous totesi, että liittomme on kehitettävä laajaksi kansalaisjärjestöksi, jonka pyrkimykset ovat sopusoinnussa yhteiskunnallisen edistyksen ja muutoksen kanssa. Tämä voi tapahtua kehittämällä liiton yhteistoimintaluonnetta, tehostamalla toimintaa työväen toimintayhtenäisyyden, työväen ja talonpoikaisten liiton ja laajan demokraattisen yhteistyön puolesta.

Toimintamme parantamiseksi on välttämätöntä parantaa kaikkea valistustyötämme ja kohdistaa erityistä huomiota ideologisten kysymysten selvittämiseen, totesi VI liittokokous. On kehitettävä järjestötoimintaa ja sen eri muotoja. Väestön keskikerrosten toiminnalle on löydettävä sopivat järjestömuodot. Järjestöjemme toimintaan tulee sisältyä myös monipuolisia harrastusaloja jäsenistölle.

Liittokokous hyväksyi myös uuden maatalouspoliittisen ohjelman, jonka esitteli Aarne Hulkkonen ja kalastusohjelman, josta puheenvuoron käytti Gösta Rosenberg.

Liittokokous hyväksyi vetoomuksen, jossa se kutsui Suomen kansaa tutustumaan avoimin silmin kansandemokraattiseen liikkeeseen, sen ohjelmaan ja käytännön työhön. Liittokokous varoitti maamme liittämisestä EFTA:n yhteyteen ja totesi, että työkan- san on tässä tilassa koottava voimansa kamppalluun palkkojen parantamisen, työn saannin turvaamisen, lyhennetyn työpäivän ja työläis-eläkelain hyväksymisen, kansaneläkkeiden ja lapsilisien korottamisen sekä useiden muiden välttämättömien sosiaalisten uudistusten puolesta. Erittäin tärkeänä piti liittokokous taistelua taantumusvoimia vastaan alkaneessa presidentinvaalikamppailussa.

Tarkasteltaessa SKDL:n toimintaa liittokokousten välisenä aikana, voidaan todeta liittokokouksen kannanottojen muodostuneen käytännön ohjeeksi liiton poliittisessa ja järjestöllisessä toiminnassa. Taistelu työkan- san elinehtojen puolesta on ollut keskeisin asia näinä vuosina. Samaan aikaan liiton järjestöpoliittinen kehitys on jatkunut liittokokouksen viitoittamaan suuntaan.

2. LIITON YHTEISÖJÄSENET.

Liiton yhteisöjäseninä ovat Suomen Kommunistinen Puolue, Suomen Naisten Demokraattinen Liitto ja Akateeminen Sosialistiseura. Yhteisöjäsenten toiminta on kuluneina vuosina kehittynyt suotuisasti ja niiden järjestöllinen asema on jatkuvasti lujittunut.

Ne viettävät myöskin SKDL:n kanssa tänä vuonna koko kansandemokraattisen liikkeen toiminnan ja kommunistisen puolueen julkisen toiminnan 20-vuotisjuhlia.

Yhteisöjäsenten ja SKDL:n oman järjestökoneiston yhteenlaskettu jäsenmäärä on nykyisin noin 155.000.

3. LIITTONEUVOSTO.

Liittokokousten välisenä aikana ylintä päätäntävaltaa SKDL:ssä käyttää kaksi kertaa vuodessa kokoontuva liittoneuvosto. Liittokokous valitsee piirijärjestöjen ehdotusten perusteella jokaisesta piirijärjestöstä yhden varsinaisen jäsenen ja yhden varajäsenen liittoneuvostoon. Kaksikielisistä piirijärjestöistä valitaan tämän lisäksi yksi ruotsinkielinen jäsen ja tälle varajäsen. Yhteisöjäsenillä on myös edustus liittoneuvostossa.

VI liittokokous valitsi liittoneuvoston puheenjohtajaksi Paavo Aittion ja varalle Hannes Tauriaisen. Jäseniksi liittoneuvostoon valittiin:

Etelä-Hämeen piirijärjestöstä	Toivo Lång, varalle	Aarne Koskinen
Etelä-Saimaan "	Albin Karvinen "	Onni Kuplainen
Joensuun "	Otto Riikonen "	Alvi Saloniemä
Jyväskylän "	Mauri Hakala "	Veikko Rätty,
Kainuun "	Veikko Nikkanen	Heikki Mustonen
Kokkolan "	Paavo Holma "	Kyllikki Hautala
Kokkolan " ruots.	Elmer Wiik. "	Bertel Engstrand
Kuopion "	Martti Leskinen "	Jussi Huuskonen
Kymen "	Niilo Hohti "	Heikki Holopainen
Lapin "	Vilho Suosalo "	Martta Ylitälo
Mikkelin "	Onni Karppinen "	Veikko Kosonen
Oulun "	Heino Junno "	Martti Linna
Pohjois-Hämeen "	Väinö Humalamäki	Bertta Kallio
Satakunnan "	Kaarlo Kuusisto "	Svante Karilahti
Turun "	Markus Kaisla "	Aimo Laiho
Turun " ruots.	Svante Sundell "	Allan Österman
Uudenmaan "	Vilho Piippo "	Mauno Silfors
Uudenmaan " ruots.	Adolf Parviainen "	Helge Eriksson
Vaasan "	Leevi Småträsk "	Veikko Salmi
Vaasan " ruots.	Leander Granlund	Ernfrid Rönholm
Ahvenanmaalta Karl Lind, varaedustajanaan Nandor Eriksson		
SKP:stä Yrjö Murto, varaedustajana Erkki Tuominen,		
SNDL:stä Anna Nevalainen, varaedustajana Maija Savutie		
ASS:stä Heikki Ylitälo, varaedustajana Kalevi Haikara.		

Liittoneuvoston monivuotinen jäsen, entinen SKDL:n liittotoimikunnan jäsen, SKP:n varapuheenjohtaja, kansanedustaja Yrjö Murto kuoli 17.12.1962.

Kertomuskaudella SKDL:n liittoneuvosto on kokoontunut 5 kertaa:

- 11-12.11.1961 ensimmäisenä kokouspäivänä yhteinen kokous SKP:n keskuskomitean kanssa aiheena vaaliohjelman hyväksyminen vuoden 1962 presidentin valitsijamiesvaaleja ja eduskuntavaaleja varten. - Toisena kokouspäivänä SKDL:n sosialipolitiikan suuntaviivat, alustajana Väinö Virtanen.
- 12-13.5.1962 käsittelyn kohteena SKDL:n kunnallispolitiikan tila ja tehtävät alustajana Viljo Ekström. Päätös valistustyökamppailusta.
- 1-2.12.1962 yhteenveto osuuskauppavaaleista, alustajana Antti Jäntti sekä katsaus kulttuuripoliittiseen tilanteeseen ja kulttuuriohjelman uudistamiskysymys, alustajana Paavo Hyvönen.
- 18-19.5.1963 tilanne ja VII liittokokousta edeltävä keskustelu, alustajana Mauno Tamminen. Päätökset kunnallis- ja kulttuuriohjelmien laadinnasta. Päätös kolmannesta SKDL ETENEE-kamppailusta.
- 1.2.11.1963 kunnallispoliittinen tilanne ja kunnallisohjelmaluonnoksen käsittely, alustajana Jalo Lepola. Päätös liittoveron korottamisesta ja Liittoviestin muuttamisesta jäsenlehdiksi.

Liittoneuvoston kokouksiin ovat osallistuneet myöskin liittotoimikunnan- ja sihteeristön jäsenet, piirisihteerit sekä SKDL:n eduskuntaryhmän jäsenet.

4. LIITTOTOIMIKUNTA.

Liiton puheenjohtajaksi VI liittokokous valitsi Kusti Kulon. I varapuheenjohtajaksi valittiin Eino Kilpi, II varapuheenjohtajaksi Hertta Kuusinen, pääsihteeriksi Yrjö Ennen ja toiminnan johtajaksi Mauno Tamminen.

Liittotoimikuntaan valittiin Toivo Aaltonen, Ele Alenius, Georg Backlund, Fjalar Björkvist, Viljo Ekström, Yrjö Enne, Aarne Hulkkonen, Pauli Jansson, Ritva Kaipio, Eino Kilpi, Sylvi-Kyllikki Kilpi, Selim Knuth, Kusti Kulo, Hertta Kuusinen, Helvi Laine, Eino Lahtila, Pentti Liedes, Hellä Meltti, Pentti Niilola, Ville Pessi, Toivo Salin, Edvin Salonen, Jorma Simpura, Mauno Tamminen, Velkko Telavuori, Anna-Liisa Tiekso ja Albert Tulonen. Varajäseniksi valittiin Elsa Aaltonen, Kaino Haapanen, Lauri Huttunen, Matti Hölttä, Tauno Kelovesi, Väinö Kluru, Paula Koskimies, Reino Lahtinen, Erkki Laine, Viljo Lepistö, Runar Nordgren, Pauli Rantanen, Irma Rosnell, Torsten Sinisalo ja Tapio Tapiovaara.

Liittotoimikunnan jäsenistä ovat kuoleman kautta poistuneet riveistämme liittomme pääsihteerit, kansanedustaja Yrjö Enne 12.11.1961, III ton kunnallissihteerit Viljo Ekström 9.4.1963 ja liiton ensimmäinen varapuheenjohtaja, pitkäaikainen eduskunnan jäsen Eino Kilpi 7.6.1963.

Liittoneuvosto valitsi 13.5.1962 Yrjö Enteen tilalle uudeksi pääsihteeriksi Mauno Tammisen, jonka paikalle toiminnanjohtajaksi liittotoimikunta 23.9.1962 valitsi Lauri Kantolan. Eino Kilven sijaan liiton ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi liittotoimikunta valitsi 13.6.1963 Hertta Kuusinen ja hänen tilalleen toiseksi varapuheenjohtajaksi Ele Aleniuksen.

Liittotoimikunta on kolmivuotiskaudella kokoontunut 19 kertaa. Tärkeimpinä asioina liittotoimikunnassa ovat olleet ajankohtaan liittyvät poliittiset ja järjestölliset kysymykset. Liittotoimikunnan kokouksiin ovat osallistuneet myöskin sihteeristön jäsenet.

5. TYÖVALIOKUNTA JA SIHTEERISTÖ

Liittotoimikunnan työvaliokuntaan ovat kuuluneet liiton puheenjohtajat Kusti Kulo, Eino Kilpi, Hertta Kuusinen ja Ele Alenius, pääsihteerit Yrjö Enne ja Mauno Tamminen, toiminnanjohtaja Lauri Kantola sekä liittotoimikunnan muista jäsenistä Georg Backlund, Viljo Ekström, Aarne Hulkkonen, Helvi Laine, Jorma Simpura ja Veikko Telavuori. Veikko Telavuoren sijaan Uudenmaan piirisihteeriksi tullut Olavi Mustonen on myöskin osallistunut työvaliokunnan työhön. Lisäksi työvaliokunnan kokouksiin ovat osallistuneet ne liiton sihteerit, joiden työalaa koskevia asioita kulloinkin on käsitelty. Työvaliokunta on kertomuskaudella kokoontunut yhteensä 39 kertaa.

Liiton sihteeristö on työskennellyt toiminnanjohtajan ohjauksella. Toiminnanjohtaja Lauri Kantolan ja pääsihteerit Mauno Tammisen lisäksi liiton sihteeristön kokoonpano 31.3.1964 oli seuraava:

Haapanen Aimo, tiedotussihteerit; Henttilä Jorma, opinto-sihteerit; Hulkkonen Aarne, maatalousasiain sihteerit; Hyvönen Paavo, kulttuurisihteerit; Jäntti Antti, osuustoimintasihteerit; Koste Aulikki, liiton julkaisujen toimittaja; Krook Eero, järjestösihteerit; Kujamäki Pentti, järjestösihteerit; Lepola Jalo, kunnallissihteerit; Nurmio Sulo, taloudenhoitaja ja Rahikainen Lauri, sosiaalipoliittisen jaoston sihteerit. Sihteeristön toimintaan osallistuvat myös taloudenhoitaja Arvo Anttila SKDL:n Yhteisrahastosta sekä kansandemokraattisten keskusjärjestöjen 20-vuotisjuhlatoimikunnan sihteerit Matti Pykälä. Sihteeristön monivuotinen jäsen, liiton alkuvuosista lähtien valistussihteerinä toiminut Nestori Parkkari siirtyi vuoden 1964 alusta sairauden vuoksi pois liiton palveluksesta.

Sihteeristön tehtävänä on valmistella asioita työvaliokunnan käsittelyyn sekä huolehtia tehtyjen päätösten toimeenpanosta liiton toimiston, eri osastojen ja jaostojen kautta. Sihteeristö on kokoontunut keskimäärin kerran viikossa.

6. LIITON JAOSTOT.

SKDL:n järjestö-, valistus- ja talousosastot edustavat varsinaista SKDL:n järjestökoneistoa. Talonpoikais-, kunnallis-, osuustoiminta-, kulttuuri-, ruotsalais- ja sosiaalipoliittisessa jaostossa on myös yhteisöjäsenillä välitön edustus, mikä turvaa näillä aloilla yhtenäisen toiminnan koko kansandemokraattiselle liikkeelle.

Liiton jaostojen kokoonpano viimeksi vahvistetuissa muodoissaan on seuraava:

a) Valistusjaosto: Nestori Parkkari (puh. joht.), Jorma Hentilä (sihteeri), Liisa Aura, Aimo Haapanen, Allan Kaspio, Kalle Kuittinen, Aulis Leppänen, Olavi Mustonen, Elli Parkkari, Mauri Reutsalo, Toivo Salin ja Keijo Tamminen.

Liiton valistusosaston yhteyteen on hiljattain muodostettu sihteeristön ja Uudenmaan piirin edustajista erilliset tiedotus- ja opintotoimikunnat. Valistusosaston yhteydessä toimii myös liiton musiikkijaosto, jonka puheenjohtaja on Vilho Kork.

b) Talonpoikaisjaosto: (kokoonpano liittokokousten välisenä aikana) Toivo Niiranen (puh. joht.), Nillo Nieminen (varapuheenjoht.) Usko Seppi, Pentti Lledes, Matti Meriläinen, Martti Linna, Aarne Pulkkinen, Aleksi Kiviahio, Erkki Kumpulainen, Olva Lehto, Paavo Lehto, Runar Nordgrén, Pertti Rapio, Siiri Lehmonen ja Aarne Hulkkonen (sihteeri).

c) Kunnallisjaosto: Hannes Taurialainen (puh. joht.), Toivo Aaltonen, Paavo Aitto, Taisto Johtinen, Raimo Johtonen, Martti Jokinen, Pentti Kauhanen, Jalo Lepola, Ossi Nurminen, Aarne Pulkkinen, Pentti Pykälä-aho, Mauno Sillfors, Toivo Äsvik, Jalo Lepola (sihteeri).

d) Osuustoimintajaosto: Kusti Kulo (puh. joht.), Johannes Alanne, Ele Alenius, Voitto Hakala, Väinö Hartikainen, Veikko Hauha, Reino Hiltunen, Mauno Holpainen, Kaarlo Huhtala, Aarne Hulkkonen, Reino Kiiskinen, Lennart Kivi, Viljo Lakkamäki, Judit Lundén, Hjalmar Långström, Adam Malm, Hugo Manninen, Kaarlo Mäkinen, Lauri Orell, Eino Pendolin, Pentti Rapio, Wilhelm Riikinen, Matti Roikka, Eino Roine, Toivo Saarinen, Eero Sainio, Erkki Seppälä, Eero Vaarna, Toivo Äsvik ja Antti Jäntti (sihteeri).

e) Ruotsalaisjaosto: Gösta Rosenberg (puh. joht.), Georg Backlund, Armas Nordgren, Mikael Romberg, Carl Sundberg, Fjalar Björkvist, Gunnar Backalen, Martin Backman, Stig Asplund ja Runar Nordgrén (sihteeri).

f) Sosiaalipoliittinen jaosto: Väinö Virtanen (puh. joht.), Allen Järvenpää, Tyyne Tuominen, Väinö Laitinen, Veikko Hauha, Veikko Kansikas, Irma Rosnell, Eino Roine, Torsten Sinisalo ja Lauri Rahikainen (sihteeri).

g) Kulttuurijaosto: Tri Ele Alenius, tait. Sven Grönvall, hum. kand. Kalevi Haikara, toimitsija Voitto Hakola, maist. Osmo Helin, jaostosiht. Anna-Liisa Hyvönen, maist. Kalevi Kilpi, opisk. Ari Koskinen, valistussiht. Mauri Reutsalo, toimittaja Margareta Romberg, maist. Irma Rosnell, kirjailija Pentti Saarikoski, maist. Maija Savutie, kansaned. Anna-Liisa Tiekso ja jaoston sihteerinä maist. Paavo Hyvönen.

Liiton sihteeristön yhteyteen on lisäksi tarvittaessa muodostettu toimikuntia erilliskysymysten hoitamista varten.

7. SKDL:n PIIRIJÄRJESTÖT.

Liiton järjestöverkko jakaantuu 16 piirijärjestöön, jotka on edellä lueteltu kohdassa 3. Lisäksi on Ahvenanmaan demokraattisten järjestöjen yhteistoimikunta tavallaan rinnastettavissa piirijärjestöön.

Piirijärjestöjen toimesta suoritetaan SKDL:n kunnallisjärjestöjen ja yhdistysten välitöntä ohjausta. Piiritoimikuntien yhteinen jäsenmäärä on v. 1963 tehdyn laskelman mukaan 522 ja jäsenten keski-ikä 42,8 v. Kun tähän lisätään piiritoimikuntien jaostojen jäsenmäärä, voidaan todeta SKDL:n piiriaktiivien muodostavan varsin merkittävän järjestövoiman. Piiritoimikunnat ovat kolmivuotiskautena kokoontuneet keskimäärin 6 kertaa vuodessa ja niiden työvaliokunnat keskimäärin 17 kertaa.

Piiritoimikuntien suorittama ohjaustyö on vuosi vuodelta tehostunut ja piiritoimikuntien jäsenistä yhä suurempi osa osallistuu käytännölliseen ohjaustyöhön. Mainittakoon että mm. SKDL:n Satakunnan piirijärjestössä on tämän vuoksi saavutettu huomattavia tuloksia järjestötoiminnassa. Piiritoimikunnan ja jaostojen jäsenistä 51 suoritti esimerkiksi vuoden 1962 kuluessa 845 käyntiä Satakunnan järjestöjen eri tilaisuuksissa.

Piiritoimikuntien työssä on erittäin tärkeä osuus piirijärjestöjen puheenjohtajilla ja piirisihtereillä. Puheenjohtajien työ perustuu kaikissa piireissä vapaaehtoisuuteen ja he suorittavat sangen huomattavan työmäärän korvauksetta, kuten piiritoimikuntien jäsenetkin. Kaikki piirisihteerit sensijaan ovat nykyään päätoimisia. SKDL:n piirijärjestöjen muu palkallinen työvoima on hyvin vähälukainen, mikä johtuu liiton ja piirijärjestöjen taloudellisen tilan heikkoudesta.

Piirisihteerit ovat kaksi kertaa vuodessa kokoontuneet Helsingissä yhteiseen neuvotteluun liiton sihteeristön kanssa. Nämä neuvottelut on pidetty yleensä Liittoneuvoston kokousten jälkeisenä päivänä, jolloin on voitu välittömästi sopia liittoneuvoston tekemien päätösten käytännöllisestä toimeenpanosta.

VI liittokokouksessa voitti liiton kunnialipun SKDL:n Turun piirijärjestö, joka edellisten liittokokousten välisen ajan toiminnassa oli päässyt parhaisiin tuloksiin. Liittokokousta oli edeltänyt toinen SKDL-ETENEE-kamppailu, jonka voitti SKDL:n Kuopion piirijärjestö. Kamppailun kestäessä koko maassa liittyi SKDL:n riveihin 15.225 uutta jäsentä ja perustettiin tai elvytettiin 406 yhdistystä, joista 299 oli täysin uusia, kuten edellisessä liittokokouksessa todettiin.

Liittokokousten välisenä aikana on nytkin ollut kolme piirijärjestöjen välistä toimintakilpailua. Ensimmäinen oli 1.9.1961 - 30.4.1962. Tässä kilpailussa kilpailun kohteena olivat vaalirahoitus, lehdistön levitystyö ja vaalien tulokset. Kilpailun voitto SKDL:n Kaivuon piirijärjestö.

Toinen oli opinto- ja valistustoimintakilpailu 1.9.1962 - 30.4.1963. Sen aloittaminen perustui SKDL:n VI liittokokouksen päätökseen, jossa todettiin, että "liiton jäsenmäärän ja vaikutuksen nopean kasvun huomioonottaen on valistus- ja jäsenkasvatustoiminnan parantaminen kiireellinen tehtävä". Kilpailun voittajaksi selviytyi SKDL:n

Mikkelin piirijärjestö.

VII liittokokoukseen valmistautumisen yhteydessä on käyty kolmatta SKDL ETENEE-kamppailua, joka alkoi 1.9.1963 ja päättyi 15.5.1964. Kamppailussa on kysymys uusien jäsenten hankinnasta ja uusien yhdistysten perustamisesta. Tämän kamppailun tulokset julistetaan Liittokokouksessa, jossa myös luovutetaan kunniailippu liittokokousten välisenä aikana parhaiten menestyneelle piirijärjestölle.

Seuraavissa taulukoissa SKDL:n piirijärjestöjen sijoitus käydyissä toimintakilpailuissa:

Toinen SKDL ETENEE-kamppailu 1960-61	Toimintakilpailu 1961-62	Valistustyökilpailu 1962-63
1. Kuopio 1882,42 p.	1. Kainuu 575,26 p.	1. Mikkelä 523,93 p.
2. Turku 1685,91 "	2. Kymi 561,66 "	2. Vaasa 311,37 "
3. Kainuu 1532,41 "	3. Joensuu 536,89 "	3. Pohj.-Häme 275,59 "
4. Satakunta 1408,07 "	4. Turku 526,21 "	4. Turku 274,45 "
5. Lappi 1286,55 "	5. Et.-Saimea 519,77 "	5. Et.-Saimea 249,73 "
6. Pohj.-Häme 1192,11 "	6. Vaasa 513,53 "	6. Et.-Häme 222,71 "
7. Vaasa 1155,83 "	7. Mikkelä 512,22 "	7. Uusimaa 216,97 "
8. Oulu 1085,06 "	8. Uusimaa 500,54 "	8. Kymi 205,06 "
9. Etel.-Häme 1048,06 "	9. Pohj.-Häme 499,04 "	9. Joensuu 190,06 "
10. Uusimaa 1021,57 "	10. Et.-Häme 488,27 "	10. Kuopio 178,72 "
11. Jyväskylä 973,57 "	11. Jyväskylä 478,56 "	11. Satakunta 178,30 "
12. Mikkelä 934,78 "	12. Satakunta 476,89 "	12. Kainuu 174,58 "
13. Joensuu 922,38 "	13. Lappi 452,98 "	13. Jyväskylä 131,73 "
14. Kymi 890,34 "	14. Oulu 441,14 "	14. Lappi 113,25 "
15. Kokkola 859,04 "	15. Kokkola 423,24 "	15. Oulu 65,38 "
16. Et.-Saimea 826,07 "	16. Kuopio 398,38 "	16. Kokkola 43,54 "

Piirijärjestöjen vuosikokoukset eli piirikokoukset kokoontuvat nykyisten sääntöjen mukaan syksyisin. Piirikokousten merkitys piirijärjestön sekä sen kunnallis- ja perusjärjestöjen toiminnalle on erittäin suuri. Sen vuoksi piirin alueen kaikkien kunnallisjärjestöjen ja yhdistysten edustajien osallistuminen piirikokouksiin on välttämätöntä. Tähän selkkaan samoin kuin piirikokousten tason jatkuvaan kohottamiseen ja niiden päätösten tunnetuksi tekoon on syytä kiinnittää jatkuvasti huomiota. Mainittakoon, että piirikokouksissa syksyllä 1963 oli yhteensä 2.070 edustajaa ja seuraajaa. SKDL:n yhdistyksiä oli edustettuna 821 eli vain 38 % yhdistyksistä.

8. SKDL:n KUNNALLISJÄRJESTÖT.

Kunnallisjärjestöt toimivat demokraattisten perusjärjestöjen yhteistyöeliminä kunnissa ohjaten kansandemokraattien kunnallispoliittista toimintaa sekä SKDL:n yhdistyksiä. Useimmat kunnallisjärjestöjen toimikunnat toimivat samalla paikallisina vaalityötoimikuntina.

Monet kunnallisjärjestöt ovat toimineet varsin tuloksellisesti näiden tehtävien suorittamiseksi osoittaen merkittävää toiminnallista aloitteellisuutta. Jatkuvasti on kuitenkin paljon vakavia puutteita

kin havaittavissa kunnallisjärjestöjen toiminnassa. On sellaisia kunnallisjärjestöjä, jotka eivät vieläkään auta ja edistä SKDL:n yhdistysten toimintaa, vaan unohtavat kokonaan järjestöllisen ohjaustehtävänsä keskittyen kunnallispolitiikkaan. On myös sellaisia kunnallisjärjestöjä, jotka laiminlyövät kunnallispolitiikan esittelyn kunnan kansandemokraattisissa perusjärjestöissä. Tällaiset kunnallisjärjestöt ovat joissakin tapauksissa muodostuneet jonkinlaisiksi valtuustoryhmien lisäkkeiksi.

Muutamien vuosien aikana ennen edellistä liittokokousta ei liitto sanottavammin kiinnittänyt huomiota kunnallisjärjestöjen ohjaamiseen ja auttamiseen. Kuluneena kolmivuotiskautenakin kunnallisjärjestöihin kohdistunut huomio on ollut riittämätöntä, mutta jossain määrin on kuitenkin yritetty vaikuttaa vuosikokousten valmisteluun. Niinpä kahtena viimeksikuluneena vuotena on kunnallisjärjestöille vuosikokousten edellä lähetetty suoraan liitosta kirje, jossa on esitelty ajankohtaisia kysymyksiä ja suositeltu niiden vuosikokouskäsitelyä. Myös piirijärjestöt ovat tehostaneet yhteyksiään kunnallisjärjestöihin lähettämällä näiden kokouksiin edustajiaan.

Kunnallisjärjestöjen lukumäärä oli 31.3.1964 kaikkiaan 314 (v. 1960 286).

9. SKDL:n YHDISTYKSET JA JÄSENISTÖ.

Toimintakamppailujen yhteydessä on SKDL:n perusjärjestöjen, yhdistysten lukumäärä jatkuvasti kasvanut. Liittomme järjestöverkko käsittää nyt verrattain tasasuhteisesti koko maan. Luonnollisesti silti edelleenkin on alueita, joihin SKDL:n yhdistyksen perustaminen olisi sekä tarpeellista että mahdollista.

SKDL:n yhdistysten tehtävänä on toimia seudun edistyksellisten kansalaisten yhdyssiteenä, jonka päätehtävänä on kansalaisten yhteistoiminnan kehittäminen qSKDL:n poliittisten ja ohjelmallisten tavoitteiden toteuttamiseksi. SKDL kokonaisuutena on yhteistyöjärjestö ja sellaisen tulisi olla myös jokaisen yhdistyksen omalla sarallaan. SKDL:n 20 vuotta jatkuneen toiminnan aikana ovat eräät SKDL:n yhdistykset muodostuneet toimialueensa työtätekevien kansalaisten todelliseksi yhteistyöelimeksi.

Luonnollisesti yhdistysten toiminnassa on jonkin verran epä-tasaisuutta varsinkin niiden toiminnallisuuden suhteen. Aina on sellaisia yhdistyksiä, joiden toiminta on jollakin tavoin lamassa. Yhdistysten toimintaan ja jäsenmäärän vaihteluihin vaikuttavat monet tekijät. Viime vuosina vallinnut elämän epävarmuus ovat jatkuvasti lisänneet väestön liikkuvaisuutta ja varsinkin iältään nuorempien kansalaisten maaltapakoa. Tästä on ollut seurauksena se, että monien yhdistystemme toiminta on heikentynyt ja niiden jäsenmäärä vaihdellut.

Maaliskuun 31 päivänä 1964 SKDL:n järjestöverkko käsitti kaikkiaan 2.159 yhdistystä. SKDL:n sihteeristön 30.6.1963 suorittaman tutkimuksen mukaan näistä 235 on sellaisia, joiden toiminnassa uudelleenjärjestelyt olisivat tarpeen. Viime liittokokouksen edellä 15.2.1961 yhdistysten lukumäärä oli 2.018.

SKDL:n yhdistyksistä toimi 31.3.1964 kaupungeissa ja kauppa-loissa 370 eli 17,14 % yhdistysten kokonaismäärästä. Maaseutukunnissa toimi 1.789 yhdistystä eli 82,86 % yhdistyksistä. Näistä kuitenkin 112 toimi maaseudun asutustaajamissa. SKDL:n järjestövoiman valta-osa on siis edelleenkin maaseudulla.

SKDL:n jäsenistöstä 68 % kuuluu maaseudulla toimiviin yhdistyksiin ja 32 % kaupunkien ja kauppaloitten yhdistyksiin.

Paitsi yhdistysten sijainnista johtuvaa eroa, eroavat SKDL:n yhdistykset muissakin suhteissa toisistaan. Yhdistysten jäsenkoko-pano on usein varsin erilainen. Työväestön lisäksi on useissa yhdistyksissä paljon pienviljelijäjäseniä. Ammattialojen yhdistyksiä oli 31.3.1964 18, joista 11 viran- ja toimenhaltijain yhdistystä.

Sosiaalidemokraattisesta puolueesta siirtyneitä yhdistyksiä kuuluu SKDL:ään 115. Näiden lisäksi yhdistystemme joukkoon kuuluu noin 100 lapualaisvuosina lakkautettua ja sodan jälkeen uudelleen muodostettua sosialistisen työväenpuolueen yhdistystä. Lisäksi eräät hajonneen SYP:n yhdistyksistä lukeutuvat SKDL:n yhdistysten joukkoon. Yhä toimivat verrattain vilkkaasti entisten punakaartilaisien yhdistykset SKDL:ssä.

Ruotsinkielisiä yhdistyksiä oli toiminnassa 31.3.1964 yhteensä 93 (viime liittokokouksen edellä 68).

SKDL:n yhdistysten kokonaisjäsenmäärä oli 31.3.1964 yhteensä 70.433 henkilöä. (Viime liittokokouksen edellä 15.2.1961 yhteensä 61.139)

SKDL:n jäsenistön yhteiskunnallinen kokoonpano oli v. 1963 laaditun yhteenvedon mukaan seuraava (suluissa 1960):

Työläisiä	74 %	(68,90 %)
Pienviljelijöitä	19,1 %	(19,1 %)
Henk. työn tekijöitä, pölyyrittäjiä ym.	6,6 %	(5,04 %)

Edelläesitetyt numerot osoittavat, että jäsenmäärän lisäys SKDL:n yhdistyksistä on saatu lähinnä työväestön piiristä, koska työläisten suhteellinen osuus on kasvanut.

Jo viime liittokokouksessa voitiin todeta ns. kaksinkertaisen jäsenyyden jyrkkä väheneminen SKDL:ssä. Tämä on SKDL:n jäsenmäärän kasvaessa suhteellisesti jatkunut. Tällä hetkellä noin 14 % SKDL:n jäsenistä on myös jäseninä SKDL:n jäsenjärjestöissä. Myös yhdistysten johtokunnissa on kaksinkertaisuus jo verrattain vähäistä.

Naiisten osuus oli v. 1960 16,68 %, V. 1963 laaditun yhteenvedon mukaan se on 19,1 %. Tämä osoittaa, että jäsenhankintakampanioiden aikana liittyneistä jäsenistä on huomattava osa naisia. Tämä ei kuitenkaan ilmennä naisten osuutta koko kansandemokraattisessa liikkeessä, sillä SKDL:n yhteisöjäsen SSDL yhdistää riveihinsä suuret joukot naisia.

SKDL:n jäsenmäärän kasvaessa on myös nuorten jäsenten osuus kasvanut. SKDL:n jäsenistön keski-ikä on sen yhteydessä hieman laskenut ja on v. 1963 tilastojen mukaan 41,7 vuotta. Toiminta nuor-

ten ikäluokkien keskuudessa on erittäin tärkeä ja ajankohtainen kysymys, jonka ratkaisemiseksi toimii erityisesti Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto. SKDL:n ja SDNL:n välisen yhteistyön parantaminen nuorisotyön tehostamiseksi on osoittautunut tarpeelliseksi.

SKDL:n toiminnassa on entistä tärkeämpi sija johtokunnilla sen jälkeen, kun yhdistysten uudet säännöt v. 1958 hyväksyttiin. Johtokuntien tehtävänä on yhdistysten toiminnan järjestäminen eri muodoissaan. Erityisesti niille kuuluu yhdistysten toimintamuorojen suunnittelu ja kehittäminen, jäsenistön ja muidenkin kansalaisten kokoaminen yhdistysten järjestämiin tilaisuuksiin ja muuhunkin toimintaan. SKDL:n yhdistysten johtokuntiin kuuluu nykyisin noin 14.500 jäsentä. Johtokunnan jäsenten keski-ikä on noin 40 vuotta. Naisia on johtokuntien jäsenistä 1963 tutkimuksen mukaan 12,4 % (v. 1960 8,9 %). Naisten osuus on siten johtokunnissakin huomattavasti kasvanut.

V. OPINTO- JA JOUKKOTIEDOTUS-

TOIMINTA

1. VALISTUSTYÖN YLEISPIIRTEET.

Liittokokousten välisen kolmivuotiskauden aikana käydyt suuret vaalikamppailut ja taistelu suurpääoman tahdon mukaista talouspolitiikkaa vastaan ovat muodostaneet SKDL:n ja muiden kansandemokraattisten järjestöjen valistustyön pääsisällön ja näiltä osin nostaneet voimakkaasti esille joukkotiedotustoiminnan kysymykset. Samaan aikaan on SKDL:n jäsen- ja järjestömäärä kasvanut ja jäsenopiskelun tarve lisääntynyt. Valistustyömme mahdollisuuksia ja laajuutta osoittaa liittokokousten välisenä aikana järjestetty toinen toimintakilpailu, valistustyökamppailu 1962-63. Tämän kamppailun aikana SKDL saavutti opinto- ja joukkotiedotustoiminnassa merkittäviä tuloksia.

Liiton valistustyön organisatiossa on viime aikoina tapahtunut muutoksia sikäli, että entisen yhtenäisen valistusjaoston sijaan on muodostumassa kaksi valistustoiminnan eri aloihin syventyvää toimikuntaa. Tiedotustoimikunnan tehtäviin kuuluu kaikkien joukkotiedotustoiminnan kysymysten käsittely, opintotoimikunta puolestaan järjestää ja ohjaa liiton opinto- ja kasvatustyötä. Jyrkkää rajaa näiden toimialojen suhteen ei kuitenkaan ole syytä vetää, ja osa valistusjaoston tehtävistä säilyy edelleen yhteisinä koko jaostoa koskevinä.

Liiton valistusjaoston toimesta on tuettu piirien valistusjaostojen työtä mm. erillisten kurssijärjestelyjen ja luennoitsija-avun muodossa. Piirijärjestöistä 9 on kertomuskauden kuluessa voinut pitää päätoimista valistussihteerä. Valistussihtereille on järjestetty yksi yhteinen neuvottelutilaisuus.

Yleisluentoisissa poliittisissa kamppailuissa on liiton valistusjaosto ollut läheisessä yhteistyössä jäsenjärjestöjen valistusjaostojen

kanssa. Liiton edustajat ovat olleet mukana demokraattisten keskusjärjestöjen yhteisissä valistuselimissä.

Kulttuurityön Keskus ry:n työväen- ja kansantaloilla järjestämä kulttuurijärjestö- ja valistustoiminta on kertomuskauden aikana ollut tuloksellista. SKDL:n ja muiden kansandemokraattisten järjestöjen hallussa on noin 400 työväen- ja kansantaloa. Näiden merkitys järjestöjen erillaiselle toiminnalle on mitä suurin ja nyt hyvää vauhtia kasvamassa, koska talojen tarjoama mahdollisuus erillaisen valistustoiminnan järjestämiseen käytetään tehokkaammin hyväksi. Tätä tarkoitusta palvelee osaltaan myös Ohjelmatyö ry:n liittäminen Kulttuurityön Keskukseen yhteyteen. SKDL:n edustajat ovat osallistuneet Kulttuurityön Keskukseen hallituksen ja valistusjaoston työhön.

Järjestöjemme filmitoiminta vuokrauksen ja vilmien huollon osalta kuuluu Kulttuurityön Keskukseen tehtäviin, ja se on saavuttanut huomattavat mittasuhteet kuluneiden vuosien aikana. Niinpä Kulttuurityön Keskus välitti esim. v. 1963 elokuvia 886 tilaisuuteen, joissa oli yleisöä yhteensä 51.258 henkeä.

Kertomuskaudella on edelleen jatkettu järjestöjemme elokuva-toimintaa 8 mm elokuvavälineiden käytössä. Myös magnetofoneja on käytetty valistustoiminnassa. Aloitettu filmaustoiminta ja siihen liittyvä kasvatustoiminta on kuitenkin kertomuskauden loppupuolella ollut miltei täysin pysähdyksissä.

SKDL:n valistusjaosto on ollut yhteistyössä Sirolan Kirjeopiston, Arbetarnas Bildningsförbundin, Kansan Raittiusliiton, Työväen Sivistysliiton ja muiden kulttuurijärjestöjen kanssa.

Työväen Sivistysliitossa on kuitenkin muodostunut tilanne, joka saattaa tehdä kansandemokraattien mukanaolon liitossa ajanoloon mahdottomaksi. Työväen Sivistysliiton sosiaalidemokraattinen johto on jatkanut kansandemokraattien syrjintää liitossa ja siten aiheuttanut nykyisen tilanteen. Kansandemokraattisten järjestöjen edustajat ovat tehneet vuoden 1964 vaihteesta lähtien ehdotuksia yhteistoiminnan toteuttamisesta Työväen Sivistysliitossa oikeudenmukaisella pohjalla, mutta ehdotukset ja neuvottelut eivät vielä ole johtaneet tuloksiin.

2. OPINTOTOIMINTA.

Opintotoiminta on kertomuskaudella huomattavasti tehostunut. Erittäin tulokselliseksi muodostui talvikausi 1962-63, jolloin valistus-toimintakilpailun aikana saavutettiin sängen hyviä tuloksia.

Liiton valistusjaosto on jatkanut 2-5 päivän kurssien järjestämistä piirijärjestöjen kanssa. Nämä ovat miltei poikkeuksetta onnistuneet erittäin hyvin. Viimeksi kuluneena toimintakautena 1963-64 tässä suhteessa on kuitenkin tapahtunut huomattavaa vähenemistä, joka johtuu osaksi asioiden käsittelyn keskittämisestä liittokokouskeskusteluun, osaksi liiton valistussihteerin sairastumisesta. Liittokokouskeskustelun yhteydessä olevia asioita on jossakin määrin käsitelty opintotoiminnan yhteydessä. Hyvin paljon on myös eri opintoaiheita käsitelty tupailluissa ja luentotilaisuuksissa.

Kertomuskaudella on järjestetty 5 piiritöimikuntien viikonloppukurssia. Kokemukset näistä ovat hyvät ja on todettu, että niillä on

myönteinen merkitys piiritoimikuntien työlle. Kokemukset innostavat jatkamaan näitä kursseja.

Seuraavassa tilastossa ilmenee SKDL:n opintotyöstä kolmi-vuotiskaudella kerättyjen tietojen yhteenveto. Tulkoon mainituksi, että ensimmäisen ja kolmannen opintokauden osalta tiedot ovat puut-teelliset, koska kaikilta piirijärjestöiltä ei ole saatu tarkkoja tietoja. Luvut osoittavat siten vähimmäismäärää. Tilastoon eivät myöskään sisälly tupaillat, selostustilaisuudet ja suurelle yleisölle tarkoitetut luentotilaisuudet.

SKDL:n opintotoiminta 1961-1964

Ensimmäinen
opintokausi
1961-62

	Opintotil. luku	Oppilasmäärä
Liiton ja piirien päiväkurssit 1-5 pv.	27	721
Opintopäiviä	25	832
Opintokerhoja	180	2.100
Yhteensä	232	3.653

Toinen
opintokausi
(valistustoimintakamppailu)
1962-63

	Opintotil. luku	Oppilasmäärä
Liiton ja piirien päiväkurssit	309	5.789
Opintokerhoja	484	4.536
Yhteensä	793	10.325

Kolmas
opintokausi
1963-64

	Opintotil. luku	Oppilasmäärä
Liiton ja piirien päiväkurssit	44	916
Opintopäivät	36	890
Opintokerhot	175	1.850
Yhteensä	255	3.650

Yhteisiin kerhoihin ja muiden järjestöjen kursselle osallistuneet SKDL:n jäsenet

	Opintotil. luku	Oppilasmäärä
1961-62	30	150
1962-63	158	1.719
1963-64	81	365
Yhteensä	269	2.234

SKDL:n opintotoiminta yhteensä kolmivuotiskautena:

	Opintotil. luku	Oppilasmäärä
1961-62	232	3.653
1962-63	793	10.325
1963-64	255	3.650
Yhteisiin opintotil. osallistuneet	269	2.234
Yhteensä	1.549	19.862

Kun ei luentotoimintaa oteta huomioon, olivat vastaavat yhteisluvut edellisen liittokokouksen edellä 1.071 ja 18.924.

Opintoaineista keskeisin viime vuosina on ollut "SKDL:n olemus ja tehtävät", josta Sirolan kirjeopisto julkaisi Jorma Henttilän laatiman kirjekurssin 1962. Mainittakoon, että tätä kirjekurssia on Sirolan kirjeopiston toimesta levitetty vv. 1962-63, 3.659 kpl. Tärkeä sija opiskelussa on ollut myös kunnallis- ja sosiaalipolitiikan opiskelulla.

3. JOUKKOTIEDOTUSTOIMINTA.

SKDL:n V ja VI liittokokousten päätösten mukaisesti SKDL:n järjestöissä on jatkuvasti pyritty toimintamuotojen ja erityisesti joukkotiedotustoiminnan eri muotojen kehittämiseen. Viime liittokokouksen jälkeen edistys tässä suhteessa on kuitenkin ollut verrattain hidasta. Mitään ratkaisevaa muutosta parempaan päin yhdistysten toimintamuotojen osalta ei vielä ole tapahtunut.

Eräissä piireissä tupallatoiminta on muodostunut valistustyön perustoimintamuodoksi. Tupailtojen yhteydessä yhdistysten johtokunnat tuovat jäsenistön käsiteltäväksi ajankohtaisia poliittisia kysymyksiä ja hoitavat samalla kulloinkin esilläolevat järjestölliset tehtävät. Tupailtojen kautta on voitu edistää myös erilaista maaseudulla tapahtuvaa poliittista joukkotoimintaa (asutustilallisten ja metsätyöläisten liike, kunnallispoliittiset asiat jne.). Talvikaudella 1962-63 601 SKDL:n yhdistystä järjesti säännöllisesti tupailtoja. Kaikkiaan oli tuona aikana SKDL:n yhdistysten järjestämiä tupailtoja 2.586 eli keskimäärin noin 65-70 tupailtaa viikossa. Samaan aikaan oli 787 yleisölle järjestettyä luento- ja esitelmätilaisuutta, 387 juhlaa ja 64 kansalaiskokousta. Koko valistustoimintakilpailun aikana oli siten yhteensä 3.692 SKDL:n järjestöjen järjestämää yleisötilaisuutta ja niissä yleisöä yhteensä 113.665. Nämä luvut yhdeltä vuodelta osoittavat, minkälaisiin tuloksiin SKDL:n järjestöt voivat tässä suhteessa päästä. Kuluneelta talvikaudelta kerättyjen vielä puutteellisten tietojen mukaan olivat SKDL:n järjestöt 29.2.1964 mennessä järjestäneet yhteensä 1.492 tupailtaa ja muuta yleisötilaisuutta.

Vuoden 1964 helmikuun viimeinen viikko nimettiin SKDL:n viikoksi. Sen merkeissä järjestettiin n. 700 erilaista tilaisuutta, kokouksia, tupailtoja, keskustelutilaisuuksia, juhlia, joissa käsiteltiin 7. liittokokouksessa esille tulevia asioita, eritoten kysymystä työtätekevien yhteistoiminnasta. Viikon päättilaisuus oli Helsingissä, ja siinä ensi kerran esitettiin vaalitunnus "suunta vasempaan - askel parempaan". Viikon tilaisuuksissa oli yleisöä n. 20.000 henkeä.

Kansandemokraattien järjestämät vappujuhlat ovat eri vuosina onnistuneet seuraavasti:

1961	583	tilaisuutta, joissa yleisöä yhteensä	295.875
1962	534	" " " "	244.884
1963	552	" " " "	204.540

Vappujuhliilla on perinteellinen luonne ja niiden yhteydessä ollaan kosketuksessa erittäin suureen yleisöjoukkoon yhden päivän aikana. Vappujuhlija olisi kuitenkin pyrittävä jatkuvasti kehittämään säilyttäen niille tyypillinen perusluonne. Erittäin suuri huomio tulisi kiinnittää vappujuhlien kulkueisiin.

Maakuntajuhlat ja kesätoiminta ovat saaneet yhä suurempaa suosiota. Kuitenkin maakuntajuhlien suhteen on todettavissa jonkinlainen pysähdystila, ja eräitä piirejä lukuunottamatta niiden osanotto on jäänyt liian kapealle pohjalle. Maakuntajuhlija samoin kuin muutakin kesätoimintaa tulisi edelleen suunnitelmallisesti kehittää, sillä niiden osuus järjestötoiminnassamme voisi olla nykyistä paljon suurempi.

Maakuntajuhlija on vuosina 1961-63 järjestetty seuraavasti:

Vuonna 1961	19	maakunnallista juhlaa, yleisöä niissä	26.400	henkeä
" 1962	14	" " " "	15.200	"
" 1963	17	" " " "	18.800	"

Näihin lukuihin sisältyvät myös ruotsinkieliset maakunnalliset juhlat sekä suuremmat luonteeltaan maakunnalliset aluejuhlat. Vuoden 1961 juhlien suurempi luku ja yleisömäärä johtui vaalien läheisyydestä. Vuoden 1962 juhlien pienen määrään puolestaan vaikutti Helsingissä pidetty maailman nuorisofestivaali.

SKDL:n valistusjaosto on kiinnittänyt huomiota myös radion ja television ohjelmiin sekä pyrkinyt vaikuttamaan niihin myönteisellä tavalla.

SKDL:n suorittama joukkotiedotustoiminta on liittynyt poliittisiin kamppailuihin ja se on pyrkinyt samalla edistämään liittomme, sen politiikan ja tavoitteiden tunnetuksi tekemistä.

4. JULKAISU- JA KUSTANNUSTOIMINTA.

Liiton järjestölehti "LIITTOVIESTI" muutettiin vuoden 1964 alusta jäsenlehdeksi, joka lähetetään jokaiseen jäsenperheeseen. Tällä tulee epäilemättä tulevaisuudessa olemaan merkittävä osuus yhteydenpidossa liittomme jäsenistöön.

Vuosittain liitto on edelleen julkaissut AIKA-taskukirjaa ja KANSAN TIETOKIRJA-nimistä vuosikirjaa. Samoin on julkaistu KANSAN JOULU- ja VAPPU-lehteä.

Eduskuntaryhmä on kustantanut EDUSKUNTAUUTISIA-lehteä. Liitto on lisäksi kertomuskautena julkaissut kirjaisen VI liittokokouksen päätöksistä ja liiton sosiaalipoliittinen jaosto kaksi painosta kirjasta Mistä Apu. Myös on julkaistu VII liittokokouksessa esintulevien kysymysten ennakkokäsittelyn avuksi erilaista aineistoa, mm. kulttuurij- ja kunnallissohjelmien luonnokset. Eräitä lentolehtisiä on myös julkaistu.

Kansandemokraattisen sanomalehdistön asemassa ei ole tapahtunut mitään oleellista muutoksia. SKDL:n ja SKP:n pää-äänenkannattaja KANSAN UUTiset on saavuttanut vakaan aseman pääkaupungissa ilmestyvänä uutislehtenä. Ruotsinkielinen lehtemme FOLKTIDNINGEN NY TID on hieman lisännyt levikkiään. Tällä hetkellä ilmestyvät edelleen seuraavat kansandemokraattiset maakuntalehdet: HÄMEEN YHTEISTYÖ (Tampere), KANSAN SANA (Kuopio), KANSAN TAHTO (Oulu), KANSAN ÄÄNI (Vaasa), SATAKUNNAN TYÖ (Pori) ja UUSI PÄIVÄ (Turku).

Edistyksellisen kauno- ym. kirjallisuuden kustannustoimintaa on edelleen pääasiassa hoitanut Kansankulttuur1 Oy.

VI. JÄRJESTÖTALOUS.

Yleisen kustannustason noususta johtuen ovat järjestöjen toimintakulut jatkuvasti nousseet. Tästä johtuen olisi tulojen suhteellisesti pitänyt nousta vastaavassa määrässä, mutta niitä ei ole kuitenkaan pystytty siinä määrin lisäämään.

Liittomme on joutunut käyttämään vähäiset reservinsä toimintansa ylläpitämiseen ja rahoittamaan kaiken kustannustoimintansa lainavaroin, mikä on merkinnyt osaltaan lisäkustannuksia maksettujen korkojen muodossa.

Rahalaitoksilta on huomattavassa määrin pystytty hankkimaan myös lainoja kiinteistöille ja näin on edelleen voitu turvata uusien kiinteistöjen rakentaminen sekä vanhojen kunnostaminen.

Lisääntyneet kustannukset ovat huomattavasti valkeuttaneet piirijärjestöjen toimintaa ja niiden talouden tasapainossa pitämistä. Eräissä piirijärjestöissä se on merkinnyt työvoiman supistamista.

Toimintakauden aikana eivät järjestömme ole onnistuneet poistamaan rästilaishuoltoa, vaan on havaittavissa eräiden piirijärjestöjen alueella sen lisääntymistäkin. Vuoden 1959 alusta käytäntöön otettu jäsenmaksujen tilitysmuoto on osoittautunut hyväksi, sillä niiden piirijärjestöjen alueella, joissa sitä on alusta alkaen ohjelden mukaan käytetty, niin näissä myös yhdistykset ovat tottuneet hoitamaan jäsenmaksuasiat säännöllisesti. Jäsenhuollon jatkuva kehittäminen yhdistyksissämme on välttämätöntä ja sen yhteydessä tulisi erityisesti kiinnittää huomiota väestön muuttoliikkeeseen.

Jatkuvasti rahanarvon alenemisesta johtuen liittoneuvosto päätti vuoden 1963 syksyllä pitämässään kokouksessaan korottaa liittoveroa vuoden 1964 alusta 10 pennistä 20 penniin kuukaudessa. Myös useat piirijärjestöt ovat korottaneet piiriveroa.

VI liittokokous asetti tehtäväksemme yhdistysten talouden vakaannuttamisen. Nyt voidaan todeta, että huomattava määrä yhdistyksiä on toiminnallisissa keinoissa toteuttanut tätä liittokokouksen päätöstä. Varoja on yhdistyksille hankittu järjestämällä tupailltoja, erilaista talkotoimintaa hyväksi käyttäen sekä myyjäistoimintaa harjoittaen. On edelleen pystyttävä kehittämään, laajentamaan ja monipuolistamaan yhdistyksissä tapahtuvaa taloudellista toimintaa, sillä yhdis-

tyksien vauraus tulee merkitsemään koko liittomme vaurautta.

Yhdistyksemme osallistumisessa vaalirahoitustoimintaan on tapahtunut kertomuskaudella huomattavaa parannusta. Vuonna 1961 käytiin kamppailu presidentin valitsijamiesvaalien ja eduskuntavaalien rahoittamiseksi, mihin osallistui n. 72 % yhdistyksistämme eli enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Tätä tasoa emme kuitenkaan ole pystyneet säilyttämään, sillä vuonna 1962 oli vaalirahoitustoiminnassa mukana enää n. 34 %. Vuosi 1963 oli kuitenkin jälleen taas vähän parempi, koska silloin osallistui n. 37 % yhdistyksistämme vaalirahoitustoimintaan. Vuoden 1962 syksyllä hyväksyi liittoneuvosto uudeksi vaalirahoitus tunnukseksi "Markka kuukaudessa vaalirahastoon".

Kertomuskautena on järjestötalojemme rakennustoiminta jatkunut, sillä on rakennettu uusia taloja ja eräissä vanhoissa taloissa on suoritettu laajennus- ja kunnostustöitä. Rakennustoimintaa on ohjannut Kulttuurityön Keskus r.y., joka myös on suorittanut toimenpiteitä kannattavuuden parantamiseksi eri taloilla.

Lehdistömme ja kirjapainojemme kehittämisessä on toteutettu kansandemokraattisten keskusjärjestöjen yhteisestä hyväksymää ohjelmaa. Käytännössä on näiden tehtävien suorituksia valvonut ja hoitanut Demokraattisten Kustantajain Liitto r.y.

Raha-asioiden hoidossa on ollut oma merkittävä osuutensa SKDL:n Kansan Keskus-Kassalla.

VII KUNNALLINEN TOIMINTA

Oleellista muutosta kunnallispoliittisessa toiminnassa ei kertomuskaudella ole tapahtunut. Myönteisenä on kuitenkin mainittava se, että kunnalliset asiat ovat varsinkin kertomuskauden lopulla olleet enemmän esillä, mikä myös on edistänyt kunnallispoliittisen työmme vilkastumista kuntien elimissä.

Viimeisen kolmen vuoden aikana tapahtunut kehitys on selvästi osoittanut miten kiinteästi kunnallispolitiikka liittyy maassa harjoitettuun yleispolitiikkaan. Se suuntaus, jota meillä yleispolitiikassa ennen kaikkea talouspolitiikan alalla on viime vuosina noudatettu heijastuu myös selvästi kuntien kohdalla. Pyrkimyksenä on ollut alistaa valtiolta, myös kunnat siihen kuuluvana, entistä enemmän harvakuu- luisen monopolikapitalistien muodostaman ryhmän käsiin. Tähän tähtäävät ne toimenpiteet ja lain muutokset, joita on tehty ja joita on suunnitelmassa kunnallisen itsehallinnon supistamiseksi ja yhteiskunnallisista tehtävistä aiheutuvien rasitusten siirtämiseksi yhä suuremmassa määrin kuntien vastuulle. Tähän monopolien etujenmukaiseen politiikkaan liittyy myös se kuntien harjoittama mieleton lahjoituspolitiikka, jonka johdosta jo tähän mennessä kuntalaisten yhteistä verovarolla hankittua omaisuutta on melkoisesti siirretty korvauksetta yksityisten, useissa tapauksissa suurkapitalistien, omistukseen.

Edellä kerrotun politiikan tuloksena on tänään nähtävissä se, että kuntien taloudellinen asema on jatkuvasti vaikeutunut ja vero-äyrinhinta pysynyt korkeana. Se on jopa osittain noussutkin ja kuntien velat ovat kasvaneet.

Kuntien taloudellisen aseman vaikeutumisesta ja verorasituksen kasvusta johtuen myös kansandemokraattien toiminta työllään toimeentulonsa hankkivien kuntalaisten asian puolesta on vaikeutunut. Monissa kunnissa on jouduttu aivan uusien jopa ennakolta arvaamattomien ongelmien ja tehtävien eteen. On kuitenkin sanottava, että näissäkin vaikeutuneissa olosuhteissa kansandemokraattien toiminta on ollut tuloksellista. Tällä on ollut myös kasvattava merkitys, koska se on pakottanut entistä perustaallisemmin perehtymään eteen nousseiden ongelmien selvittämiseen.

Liiton kunnallisjaoston taholta on kuluneella kertomuskaudella asetettu erikoinen paino kunnallispoliittisten periaatekysymysten selvittämiseen, johon aivan oleellisesti liittyy tässä liittokokouksessa hyväksyttäväksi tulevan SKDL:n kunnallisohjelman ennakkokäsittely.

Samalla on kiinnitetty huomiota liiton ja piirien kunnallisjaostojen toiminnallisuuden parantamiseen, ja entistä kiinteämpien yhteyksien rakentamiseen kuntien valtuustoryhmiin. Piirijaostojen työtä ei vielä kaikissa piireissä ole saatu työn merkitystä ja tarvetta vastaavalla tavalla käyntiin. Syy tähän on löydettävissä liiton kunnallisjaoston ja piiritöimikuntien puutteellisesta ohjaustyöstä.

Liiton ja piirien jaostojen yhteisvoimin on kertomuskaudella järjestetty lukuisa määrä kursseja- kunnallispäiviä ja erilaisia neuvotteluja, joissa on käsitelty kunnallispolitiikan kysymyksiä. Eniten ovat esillä olleet verotusta, maa- ja tonttipolitiikkaa, teollistamista, tie- ja sairaalalojen kehittämistä koskevat asiat, siis samat asiat, joiden kanssa eniten on jouduttu kamppailemaan myös kuntien elimissä.

Kertomuskauden lopulla on erittäin paljon järjestetty tilaisuuksia, joissa on hyvin monipuolisesti käsitelty SKDL:n kunnallisohjelman luonnosta. Hyvin paljon näitä tilaisuuksia ovat järjestäneet kansandemokraattisten järjestölinjojen perusjärjestöt, joten voidaan sanoa, että ensi kerran kunnallispoliittiset asiat ovat tässä laajuudessaan olleet esillä. Tämän käsittelyn merkitys näkyy jo käytännön kunnallispoliittisessa työssä ja tulee varmasti vastaisuudessa näkymään huomattavasti paremmin.

Eräs ehkä suurin heikkous työssämme on siinä, että järjestöjen jatkuva ja kiinteä yhteys ja kosketus kunnallispolitiikan asioihin puuttuu. Vastuu ratkaisusta jää liiaksi kunnallisissa luottamustoimissa olevien harteille. Tämä on heikkous joukkotoiminnan kehittämistä ja tuloksiin johtavaa toimintaa ajatellen. Tästä johtuen yhteistoiminnan kehittäminen kunnallisissa elimissä ratkaistavien asioiden osalta jää myös liian kapealle pohjalle. Vain järjestöjemme kautta kuntalaisten yhteinen esiintyminen heitä koskevissa asioissa voi lähteä liikkeelle ja muodostua sellaiseksi, että se pakottaa myös entistä laajempaan yhteistoimintaan kuntien eri elimissä.

Myönteisläkin tuloksia joukkotoiminnasta on osoitettavissa. Onhan maakuntaliittojen ja muultakin pohjalta lähtenyttä kuntien yhteistä esiintymistä ollut, erityisesti valtiovallan toimenpiteitä vastaan lähinnä niissä tapauksissa, jolloin kuntien taloudellisia rasituksia on lisätty. Poikkeukset nämä joukkoliikehtimiset ovat tukeneet niitä kuntien taloudellisen ja sitä kautta kuntalaisten aseman parantamiseen tähtääviä aloitteita, joiden puolesta SKDL:n eduskuntaryhmä on eduskunnassa kamppailut.

Tulevassa toiminnassa tuleekin erittäin suuri paino panna sille, että kuntalaiset, kunnallisten elinten suomaa mahdollisuutta hyväksi käyttäen, saataisiin joukkomittaiseen toimintaan oman asemansa parantamiseksi ja siten myös vaikuttamaan koko maan politiikan muuttamiseen.

VII. SOSIAALIPOLIITTISEN JAOSTON

TOIMINTA

Vähävaraisten kansalaispiirien jokapäiväiseen elämään liittyvinä sosiaaliset kysymykset ovat aina olleet hyvin keskeisellä sijalla kansandemokraattisen liikkeen toiminnassa. Niiden merkeissä kansandemokraatit ovat saavuttaneet eräitä suurimpia voittojaan. Mahdollisuudet tehostaa työtä tällä alalla paranivat kertomuskaudella, kun SKDL:n sosiaalipoliittisen jaoston toiminta saatiin alulle ja käyntiin.

Keskeinen joukkotyön kysymys oli toiminta sairausvakuutuslain aikaansaamiseksi. Jaoston toimesta valmistettiin selosteita eri tilaisuuksia varten, laadittiin artikkeleita sanoma- ja aikakauslehtiin, järjestettiin selostus- ja luentotilaisuuksia sekä osallistuttiin SKDL:n eduskuntaryhmän sairausvakuutuslakialoitteen valmistamiseen ja kannan määrittelyyn lain eri käsittelyvaiheissa eduskunnassa. Kansandemokraattisten järjestöjen sekä ammatillisten ja sosiaalisten järjestöjen lukuisat vetoomukset ja lähetystöjen käynnit eduskunnassa muokkasivat maaperää tälle viime vuosien merkittävimmälle sosiaaliselle uudistukselle. Vaikka laki tässä vaiheessa jäi vielä hyvin puutteelliseksi, on sitä kuitenkin pidettävä voittona ja saavutuksena, joka ilman työväenliikkeen määrätietoista toimintaa olisi varmasti vieläkin viivästynyt.

Työttömyyskysymyksen hoitaminen, eläketurvan parantaminen ja asuntokysymys ovat olleet muita tärkeimpiä toiminnan kohteita sosiaalipoliittisessa toiminnassa. Eräitä edistysaskelaita on merkittävisissä muistiin huolimatta siitä, että porvarilliseksi viime vaaleissa muuttanut eduskunta ja sen jälkeen muodostetut hallitukset ovat onnistuneet viivyttämään eräitä jo aikaisemmassa vaiheessa valmisteltuja uudistuksia ja saneeraussuunnitelmillaan ovat pyrkineet tyrehtyttämään kaiken uudistustoiminnan.

Yhdessä piiritoimikuntien sosiaalipoliittisten jaostojen kanssa on järjestetty sosiaalilautakuntien jäsenille ja järjestöväelle kursseja

ja muita opintotilaisuuksia, joilla on kiinnitetty erityistä huomiota aktiiviseen sosiaalityöhön ja ammattitietouden lisäämiseen.

Samaa tarkoitusta varten jaoston toimesta on laadittu sosiaaliturvan alalta neuvoja ja ohjeita oantava Mistä Apu kirjanen. Kirjanen, josta on otettu kaksi painosta, on saanut suopean vastaanoton tarpeellisenä apuvälineenä.

Jaosto ei ole vielä kyennyt kuin vähäiseltä osalta käyttämään hyväksi niitä mahdollisuuksia, joita sosiaaliset kysymykset tarjoavat laajoja kansalaispiirejä käsittävälle toiminnalle ja SKDL:n poliittisen vaikutuksen lisäämiselle. Pahin puute on ollut piiritoimikuntien sosiaalipoliittisiin jaostoihin kohdistuvan ohjaustyön heikkoudessa. Tämän työalan tärkeys on kuitenkin tullut huomatuksi, ja se oikeuttaa odottamaan vastaisuudessa tuloksellista toimintaa.

IX KULTTUURIPOLIITTINEN TOIMINTA

SKDL:n kulttuurijaoston työlle on kuluneena toimintakautena antanut pääsisällön VI liittokokouksen päätöksen toteuttaminen kansandemokraattien uuden kulttuuriohjelman laatimisesta. Tätä silmälläpitäen liittoneuvosto kokouksessaan 1.-2.12.1962 päätti kulttuuri- jaoston uudelleen muodostamisesta.

Ohjelmaluonnosta laatiessaan jaosto on kokoontunut täydessä kokoonpanossaan 6 kertaa ja niiden lisäksi lukuisia kertoja pienempinä työryhminä. Luonnosta laadittaessa on sen eri kohdista keskusteltu useiden kymmenien tiedemiesten, taiteilijain ja muiden asiantuntijain kanssa ja heidän apunsa on ollut ratkaisevan tärkeä myös luonnosta esitysasteelle kehiteltäessä.

Jaoston aloitteesta tai avulla kulttuuriohjelman luonnoksesta on käyty laaja julkinen keskustelu. Sitä on käsitelty useimmissa piiri-järjestöissä ja useissa yhdistyksissä. Se on ollut myös järjestöjen opintokerhoissa opiskelun kohteena. Lisäksi on järjestetty erillisiä luento- ja esitelmätilaisuuksia. Suurinta huomiota ovat herättäneet eri puolilla maata järjestetyt väittely- ja keskustelutilaisuudet, joissa ovat olleet vastakkain SKDL:n sekä muiden poliittisten suuntien edustajat ja ohjelmat. Näissä tilaisuuksissa on ollut yleisöä yhteensä tuhatmäärin. Keskustelu- ja väittelytilaisuuksia on järjestetty ainakin Helsingissä, Turussa, Salossa, Jyväskylässä ja Oulussa.

Keskustelua SKDL:n uuden kulttuuriohjelman luonnoksesta on mainittujen tilaisuuksien ansiosta käyty myös maan sanomalehdistössä ennennäkemättömän vilkkaasti.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kulunut toimintakausi on kulttuuri- jaostolle ollut vilkkaampi kuin aikaisemmat. Sen työn alue on ollut aikaisempaa rajoitetumpi ja keskittynyt yhteen pääasiaan, mutta samalla on päästy parempiin tuloksiin.

X. TOIMINTA VÄESTÖN YHTEISKUNNALL-

LISTEN KESKIRYHMIEN HYVÄKSI.

SKDL on sekä eduskunnassa että kuntien elämässä jatkanut viran- ja toimenhaltijain palkkakysymyksessä tämän ryhmän suuren enemmistön etujen mukaista linjaa. Kansandemokraatit ovat vastustaneet suurvirkamiehille annettuja kohtuuttomia palkkojen korotuksia, jotka samansuuruisina prosenttikorotuksina toteutettuina ovat jatkuvasti lisänneet alemmissa ja korkeammissa palkkaluokissa olevien viran- ja toimenhaltijoiden palkkojen välistä eroa.

VI liittokokouksen edellä alkanut SKDL:n viran- ja toimenhaltijain jaoston toiminta ei ole jatkunut yhtä suotuisissa merkeissä kuin alussa näytti. Liiton jaoston jäsenten on ollut pakko kiinnittää huomiota eräissä piirijärjestöissä toimivien viran- ja toimenhaltijain jaoston työhön osallistumalla siihen sekä olemassaolevien viran- ja toimenhaltijain demokraattisten yhdistysten toimintaan. Tämän vuoksi varsinainen liiton jaosto ei ole viime aikoina toiminut.

Viran- ja toimenhaltijain yhdistyksistä 11 on toiminnassa. Ne suorittavat merkittävää tehtävää viran- ja toimenhaltijain enemmistön etujen hyväksi. Niiden toiminnan auttamiseen olisi liiton vastaisuudessa kiinnitettävä enemmän huomiota.

Teollisuuden toimihenkilöiden sekä kaupan ja liikenteen palveluksessa olevien keskuudessa on todettu yhteisesiintymisen merkitys ja tunnetaan myötätuntoa kansandemokraattien toimintaa kohtaan, koska sen havaitaan entistä selvemmin puoltavan myös näiden väestöryhmien etuja. Eräs osoitus tästä on se tunnustut, jonka Kansan Uutiset sai pankkivirkailijain keskuudessa näiden lakkotaistelun aikana talvella 1963.

SKDL:n eduskuntaryhmän ja järjestöjemme päättäväinen toiminta liikevaihtoverolain turmiollista muuttamista vastaan sai osakseen kannatusta varsin runsaasti pienyrittäjien keskuudessa. Monet pienyrittäjät totesivat kansandemokraattien olevan heidän asiaallaan.

XI TYÖ MAASEUDULLA

Pienviljelyksen kriisi on kertomuskaudella syventynyt ja kärjistynyt. Viime liittokokouksessa hyväksytyssä maatalousohjelmassa luonnehdittu maatalouden kehitysarvio ja sen mukaisesti asetetut tehtävät liiton maaseututyölle ovat osoittautuneet täysin oikeiksi. Maatalouden koneistuminen ja rationalisointi on voimakkaana edistynyt etenkin suurehkoilla viljelmillä. Sen voimaperäisyys ja mukautuminen nykyaikaisen markkinatalouden oloihin on lisääntynyt. Viljelmien suurentamiseen ja niiden määrän vähentämiseen pyrkiminen pienviljelmien hävittämisen avulla on saanut aikaisempaa selvempiä muotoja

ei vain ohjelmallisina kaavalluina vaan myös hallituksen käytännöllisessä maatalouspolitiikan hoitamisessa. Westermarckin komitean laatiman ohjelman mukaisesti on maatalouspolitiikan perussuuntana ollut tuotannon rajoittaminen oman maan kulutusta vastaavaksi. Siinä tarkoituksessa on pienviljelmien tukemiseen käytettäviä määrärahoja valtion budjetilta vähennetty ja maitotuotteiden sekä rehujen hintapolitiikkaa hoidettu tavalla, joka on johtanut pienviljelmien karjatalouden kannattavuuden heikentymiseen. Tuottavuus ja kannattavuus eroavaisuudet suurten ja pienten viljelmien välillä ovat lisääntyneet. Se merkitsee sitä, että maitotuotteiden ja kananmunien tuotannon rajoittamiseen pyrittäessä ovat pienviljelmät joutuneet entistä selvemmin häviämisen alaisiksi. Euroopan talousyhteisön - EEC:n markkinain sulkeutuminen maitotuotteiden ja munien vienniltä on suuresti kärjistänyt maassamme vallitsevaa pienviljelyksen kriisiä.

Toimintakaudella on asutustoiminta ollut miltei pysähdyksissä. Sillä on autettu enemmän tilojen suurentamista Asutusrahaston avulla maakauppoja välittämällä kuin lisätty pienviljelmien elinkelpoisuutta lisäämällä jakamalla. Maatalouden veroperusteita on korostettu ja velkarasitus pienviljelmillä lisääntynyt. Etenkin asutustilallisten asema on siinä suhteessa muodostunut kestävämmäksi.

Tämän kaltaisen kehityksen oloissa on liiton talonpoikaisjaosto yhdessä maaseutujärjestöjen ja eduskuntaryhmän kanssa pyrkinyt maatalousohjelman mukaisesti puolustamaan pienviljelijäin etuja ja oikeuksia sekä järjestämään heidän omakohtaista joukkotoimintaa niiden puolesta. Vaikkakaan tuolla toiminnalla ei ole voitu estää kaikkia porvarillisten puolueiden ja hallituksen ajaman maatalouspolitiikan vahingollisia vaikutuksia, on sillä silttenkin saavutettu merkittäviä torjuntavoittoja: Maataloustulolakiin saatiin määräys pinta-alaisien maksamisesta pienviljelijöille ja hallituksen on täytynyt välttää maataloustulon tarkistuksessa niin röyhkeltä karjatalouden aseman huonontamisyrityksiä, joita MTK:n johto on vaatinut ja Maatalouden hintatoimikunta esittänyt. Katokorvaustoiminnassa saatiin jossain määrin myös pienviljelijäin etuja huomioon otetuksi, vaikka korvausten pääosa menikin suurtalollisille. Asutustilallisten joukkotoiminnalla saatiin heitä ahdistavaa korkorastusta tuntuvasti kevennetyksi. Metsätyöläiset saavuttivat pitkään ajalla joukkotoiminnallaan vähimmäispalkkalain, jonka tulisi kohottaa heidän palkkauksensa puunjalostusteollisuuden työntekijäin palkkojen tasolle. Maaseudun työttömyyden torjumisessa ja työllisyystyömaiden palkkaus- ja työolojen parantamisessa ovat maaseutujärjestöt kunnallisten toimihenkilöiden kanssa saaneet aikaan monilla paikkakunnilla merkittäviä parannuksia.

Maaseudun järjestötyössä ei toimintakaudella ole tapahtunut suurtakaan edistystä. Perusjärjestöjen ja niiden jäsenten määrä on vain vähäisesti lisääntynyt. Sen sijaan niiden suorittama joukkovalistustyö, etenkin tupailtojen muodossa, on ilahduttavasti parantunut. Suurimpana vaikeutena maaseudun järjestötyön kehittämisessä on ilmennyt nuorten toimihenkilöiden puute. Se puolestaan johtuu pääosalta nuoren väen maaseudulta pois siirtymisestä.

Liiton talonpoikaisjaoston toimesta ei ole erillistä maaseutu-

aktiivin kurssi- ja opiskelutoimintaa järjestetty. Se on tapahtunut valistusjaoston järjestämän yleisen opintotoiminnan puitteissa, jota talonpoikaista jaosto on auttanut. Pääasiallisimpina opintoaiheina on ollut maatalousohjelman tuntemuksen syventäminen ja maatalouden nykyisen kehitysvaiheen sekä siinä pienviljelyksen aseman ja tulevaisuuden valaiseminen. Maaseututyön ohjauksen parantamiseksi on piireihin muodostettu demokraattisten piirijärjestöjen yhteiset maaseututyönjaostot, jotka tulevat asiantuntemuksellaan auttamaan kaikkien piiritöimikuntien maaseututyötä.

XII. TOIMINTA EDISTYSMIELISESSÄ

OSUUSKAUPPALIIKKEESSÄ

Kuluneen kertomuskauden aikana on edistysmielinen osuuskauppaliike joutunut toimimaan entistä vaikeammissa taloudellisissa olosuhteissa. Keskinäinen kilpailu vähittäiskaupan alalla on jatkuvasti kiristynyt ja tapahtuneet hintojen nousut ovat vaikeuttaneet varsinaisen myynnin volyymin lisäämistä. Olosuhteet huomioon ottaen on edistysmielinen osuuskauppaliike kuitenkin pystynyt kehittymään ja laajentumaan. Jäsenosuusliikkeiden myynnit ovat vuosittain lisääntyneet 7 - 10 %. Useiden liikkeiden keskustoimipaikoille on rakennettu ajanmukaiset tavaratalot, myymäläverkostoa on kunnostettu ja rakennettu uusia tuotantolaitoksia. Kustannusten jatkuva nousu on kuitenkin vaikeuttanut liikkeiden kannattavuutta jopa siinä määrin, että se on vaikeuttanut normaalin ylijäämän palautusta. Voidaan myös todeta, että edistysmielinen osuuskauppaliike on esiintynyt aktiivisesti maassamme harjoitettua suurpääomaa suosivaa talouspolitiikkaa vastaan, tuomitsemalla hintojen korotuksia aiheuttaneet toimenpiteet. Erittäin voimakkaasti osuuskauppaliike vastusti liikevaihtoveron muutostyötä.

KK:n edustajakokouksissa on myös tehty eräitä merkittäviä päätöksiä. V. 1962 tehtiin päätös maataloustuote- ja tarvikekaupan kehittämiseksi. Tarkoituksena on vastustaa tämän alan monopoolien valtaa ja alentaa jakelukustannuksia. V. 1963 tehtiin päätökset valistustyön kehittämiseksi. Erittäin voimakkaasti korostetaan päätöksissä aatteellisen tason kohottamisen tarpeellisuutta, liikkeen yhteiskunnallista luonnetta ja yhteyksien lujittamista eri työväenjärjestöihin.

Kansandemokraattien vaikutus ja osuus osuuskauppaliikkeessä on jatkuvasti kasvanut. Ennen kaikkea kehityksen suunta näkyy osuuskauppavaalien tuloksista, jotka osoittavat, että kansandemokraatit olivat ainoat, jotka lisäsivät edustustaan osuusliikkeiden edustajistoissa.

Vuoden 1962 osuuskauppavaalien tulokset:

Kansandemokraatit	98.913	ääntä	eli	42,4 %	lisäys	6.442
Sosialidemokraatit	110.696	"	"	47,3 %	"	9.360
Sos. dem. liitto	7.146	"	"	3,1 %	vähenn.	2.323
Porvarit	16.803	"	"	7,2 %	lisäys	110

Kansandemokraattien paikkaluku lisääntyi 48:lla paikalla ja sos. dem. puolueen ja sos. dem. liiton yhteinen paikkaluku väheni samalla määrällä. Porvarien paikkaluku säilyi ennallaan.

Kansandemokraatit ovat pyrkineet toimimaan osuuskauppaliikkeessä rakentavan yhteistyön hengessä ja voidaan todeta, että myös koko osuuskauppaliikkeen poliitikassa on tapahtunut tässä suhteessa myönteistä kehitystä. Sen seurauksena on havaittu asiallisempaa asennoitumista toimihenkilöiden sijoituksessa ja koulutuksessa kuin aikaisemmin. Myös ns. sanelupoliitikasta on luovuttu ja asioita pyritään ratkaisemaan yhteisten neuvottelujen avulla. Täytyy kuitenkin todeta, että vielääkään ei kansandemokraattien asema osuuskauppaliikkeessä ole sellainen kun sen kannatus ja voimasuhteet edellyttäisivät.

SKDL:n toimesta on kiinnitetty entistä enemmän huomiota osuuskauppallisen valistustyön tekemiseen kansandemokraattisissa järjestöissä. Osuuskauppaliikkeen kysymyksiä on käsitelty perusjärjestöissä enemmän kuin aikaisempina vuosina. Yhdessä SKDL:n piirijärjestöjen kanssa on järjestetty ns. viikonloppukursseja ja opintotilaisuuksia. Näissä tilaisuuksissa on pohdittu osuuskauppaliikkeen olemusta ja tehtäviä.

XII. TYÖ RUOTSINKIELISEN VÄESTÖN KESKUUDESSA.

Viime liittokokouksessa todettu huomattava siirtolaisuus ruotsinkielisiltä paikkakunnilta on kuluneella toimintakaudella melkoisesti vähentynyt, vaikkakin se edelleen on huolestuttava. Työttömyys ja pako Ruotsiin on koskenut lähinnä Etelä-Pohjanmaan ja Ahvenanmaan heikosti teollistuneita alueita. Toiminnan lopettaminen Korsnäsissä lyijukaivoksella sekä Nyhamnin malmikaivoksen sulkeminen Ahvenanmaalla aiheutti vakavan takaiskun näiden alueiden väestön toimeentulomahdollisuuksille. Yleensä ei taloudellinen kehitys ole kyennyt ratkaisemaan sitä pysyvää työttömyyttä, jota esiintyy ruotsinkielisen asuma-alueen joissakin osissa.

Kansandemokraattinen toiminta on kuluneella kaudella vakautunut ja saavuttanut uusia menestyksiä. Suoritetuissa vaaleissa on kansandemokraattisten vaaliliittojen äänimäärä noussut käytännöllisesti katsoen kaikissa ruotsinkielisissä ja kaksikielisissä kunnissa. Tästä huolimatta on ruotsalaisella kansanpuolueella jatkuvasti ylivoimainen asema. Kansandemokraattisten järjestöjen ja jäsenten aktiivinen toiminta on kuitenkin pakottanut ruotsalaisen kansanpuolueen monessa suhteessa perääntymään vanhoillisilta linjoiltaan. Tästä näkökulmasta katsottuna voidaan osoittaa, että SKDL:n toiminta suomenruotsalaisten keskuudessa on tuottanut suurempia tuloksia kuin järjestöjen numerollinen voima edellyttäisi. Tällä hetkellä meillä on 93 ruotsinkielistä tai kaksikielistä yhdistystä.

Opinto- ja valistustyötä on kuten aikaisemminkin harjoitettu opintokerho-, luento- ja kurssitoiminnan avulla. Erittäin suurta kiin-

nostusta on omistettu liiton erilaisille ohjelmakysymyksille ja viime vuoden aikana on käsitelty luonnokset SKDL:n kunnallispoliittiseksi ohjelmaksi ja kulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi. Tyydytyksellä voidaan todeta, että tuntemuksen lisääntyminen liiton eri ohjelmista on parantanut yhdistysten monipuolista toimintaa.

Eri maakuntien ruotsinkielisille yhdistyksille on järjestetty konferensseja ja neuvottelukokouksia, joissa on käsitelty erilaisia kysymyksiä. Tällainen toimintamuoto on osoittautunut suosituksi ja antoisaksi.

Liiton ruotsinkielinen lehti Folktidningen - Ny Tid, joka ilmestyy kerran viikossa, on voinut ilolta vuosittain lisääntyneellä painosmäärällä. Se on osoittautunut arvokkaaksi tekijäksi ulospäin suuntautuvassa valistustyössä ja palvellut erinomaisena propagandistina vaalikamppailussa. Suomenruotsalaisessa yhteiskuntakeskustelussa se on hyvin puolustanut paikkaansa huolimatta ruotsinkielisten porvarilehtien numerollisesta ylivoimasta.

Suomen ruotsalaisten kansankäräjän vaaleissa maaliskuussa 1964 lisääntyivät kansandemokraattien äänet 50 % ja yksi uusi paikka voitettiin. Tässä laitoksessa toimittaessa noudatetaan niitä yleisiä suuntaviivoja, jotka tänään ovat luonteenomaisia kansandemokraattien pyrkimyksille: huolenpito kansan taloudellisista, sosiaalisista ja kulttuurisista eduista. Tämän lisäksi pyrimme kansankäräjän avulla luomaan umpeen niitä kulluja, joita porvarillinen Suomi yrittää kaivaa suomenkielisten ja ruotsinkielisten työläisten välille. Olemme katsoneet merkittäväksi kysymykseksi ruotsinkieliselle väestölle, että suomenkieli otettaisiin pakolliseksi oppiaineeksi ruotsinkielisiin kansakouluihin ja tämä vaatimus on saavuttanut kansan keskuudessa yleisen hyväksymisen.

Johdonmukaisen ja periaatteellisesti lujan asenteensa johdosta kieli- ja kansallisuuskysymyksissä on SKDL:n olemassaololla arvaamattoman suuri merkitys maamme ruotsinkieliselle väestölle. Mutta tämän lisäksi muodostaa liittomme lujan perustan, jolle voidaan rakentaa maamme koko edistys ja kansallemme turvatumpi elämä. Siksi SKDL:llä on kaikki mahdollisuudet kehittyä ja lujittua maamme ruotsinkielisen väestön keskuudessa.

XIV SKDL:N KANSAINVÄLISET

YHTEYDET

SKDL:n yhteydet ulkomaisiin sisarjärjestöihin ovat kertomuskauden aikana kehittyneet suotuisasti. VI liittokokoukseen 1961 osallistuvat Neuvostoliiton kansalaisjärjestöjen 3 jäseninen valtuuskunta, Bulgarian Isänmaallisen rintaman, Puolan Kansan yhteisrintaman, Demokraattisen Saksan Kansallisen rintaman, Tshekkoslovakian Kansallisen rintaman ja Unkarin Isänmaallisen kansanrintaman 2-jäseniset valtuuskunnat sekä taiteilija Herluf Bidsrup Tanskasta.

Liittokokousten välisenä aikana liittomme on vastaanottanut seuraavat valtuuskunnat:

1961	Tshekkoslovakian Kansallisen rintaman valtuuskunta	4	henkeä.
1962	Unkarin Isänmaallisen kansanrintaman	2	" "
1962	Demokraattisen Saksan Kansallisen rintaman	2	" "
1963	Tshekkoslovakian Kansallisen rintaman	4	" "
1963	Unkarin Isänmaallisen kansanrintaman	2	" "
1963	Demokraattisen Saksan Kansallisen rintaman	2	" "

Tshekkoslovakian valtuuskunnan vierailun aikana elokuussa 1963 allekirjoitettiin SKDL:n ja Tshekkoslovakian kansallisen rintaman yhteinen julkilausuma kansainvälisistä kysymyksistä. Asiakirjan allekirjoitti vieraiden puolesta valtuuskunnan johtaja Etelä-Böömin läänin maaherra Jindrich Kouba ja SKDL:n puolesta liiton puheenjohtaja Kusti Kulo.

SKDL:n valtuuskuntia on vierailut ulkomailla seuraavasti:

1961	Tshekkoslovakiassa Kansallisen rintaman kutsumana	6	h.vk.
1962	Puolassa Kansan Yhteisrintaman kutsusta	3	" "
1962	Unkarissa Isänmaallisen kansanrintaman kutsusta	2	" "
1962	Tshekkoslovakiassa Kansallisen rintaman kutsusta	4	" "
1962	Tanskassa Pohjoismaisessa rauhankokouksessa	1	" "
1962	Saksan Dem. tasav. Kansallisen rint. kutsusta	2	" "
1963	Bulgarian Isänmaallisen kansanrint. kongressissa	3	" "
1963	Tshekkoslovakiassa Kansallisen rintaman kutsusta	4	" "
1963	Saksan Dem. Tasav. Kansallisen rint. kutsusta	2	" "
1963	Unkarissa Isänmaallisen kansanrint. kutsusta	2	" "
1964	Saksan Dem. tasavallassa Kansallisen rint. kutsusta	3	" "
1964	Unkarin Isänmaallisen kansanrint. kongressissa	2	" "

Lisäksi Bulgarian Isänmaallinen rintama vastaanotto v. 1963 4 jäsenen Kulttuurityön Keskuksen valtuuskunnan.

Yhteensä SKDL on vastaanottanut 30 ulkomaisten valtuuskuntien jäsentä vv. 1961-64. SKDL:n valtuuskuntiin on kuulunut kertomuskaudella kaikkiaan 38 henkilöä.

Edelläolevien järjestöjen lisäksi SKDL:n edustajat ovat olleet kosketuksissa Islannin Kansanallianssin, Jugoslavian Työkansan Sosialistisen liiton, Kreikan Demokraattisen liiton, Algerian Kansallisen vapausrintaman ja Kuuban Kansallisen yhteisrintaman edustajien kanssa. Aineiston vaihtoa on edellämainittujen lisäksi ollut 16 maan järjestöjen kanssa.

XV LOPPUSANAT

SKDL on monesti mainittu viimeisen kolmivuotiskauden aikana, sekä julkisessa keskustelussa että yksityisten ihmisten välisissä puheissa. SKDL:n kannanottoja yhteiskuntamme pulmiin ovat sekä kansalaiset yleensä että muiden poliittisten ryhmien edustajat kiinnostuneina tarkkailleet. Tämä on osoitus siitä, että SKDL:n on onnistunut yhdistää toimintansa ja tavoitteensa kansanjoukkojen pyrki- myksiin, että sillä on ollut ajankohtaista sanottavaa maamme poliittisessa keskustelussa.

Suhtautua järjestöllinen kehitys on myös näyttö kansalaisten lisääntyvästä luottamuksesta SKDL:ään, sen poliittikkaan ja viipittämään haluun yhdistää maailmankatsomukseltaan ja yhteiskunnalliselta asemaltaan erilaisia ihmisiä tasavertaiseen yhteistyöhön ihmisille läheisten pulmien ratkaisemiseksi ja maamme kehittämiseksi.

SKDL:n 7. liittokokouksella on hyvät lähtökohdat viitottaa suuntaa alkavan kolmivuotiskauden työlle. Toimikaudelle sattuvat kahdet vaalit, kunnallisvaalit syksyllä 1964 ja eduskuntavaalit kesällä 1966, mikäli ennenaikaisia vaaleja ei suoriteta. Menestyminen vaaleissa, saavutukset yleensäkin riippuvat siitä omakohtaisesta aktiivisuudesta, millä asioihin tartutaan, perusjärjestöjen toiminnallisuudesta sekä SKDL:n avaran perusluonteen olkeasta ymmärtämisestä ja tämän periaatteen soveltamisesta kansalaisten keskeisen yhteistyön rakentamiseen.